

anticipaţia

COLECŢIA POVESTIRI ŞTIINŢIFICO-FANTASTICE

NANCY KRESS

MUNTELE LA MOHAMED

512

SOCIETATEA
ŞTIINŢĂ & TEHNICĂ S.A.

SOCIETATEA
ŞTIINŢĂ & TEHNICĂ S.A.

Societate cu capital de stat, funcţionând sub egida Ministerului Cercetării şi Tehnologiei, înmatriculată în Registrul Comerţului cu nr. J40/6775/1991

Consiliul de administraţie
IOAN ALBESCU
PETRESCU CONSTANTIN
GABRIELA BULIGA

Director onorific
ALEXANDRU MIRONOV

Redactor literar
MIHAI DAN PAVELESCU

Tehnoredactor
PAVEL D. CONSTANTIN

Coperta
WALTER RIESS

Difuzarea
CORNEL DANELIUC
MUGUREL NIŢULESCU
(telefon: 617 72 44 sau 617 60 10, int. 1151)

Adresa: Piaţa Presei Libere nr. 1 Bucureşti, cod 79781
Telefon: 617 72 44 sau 617 60 10, int. 1151
Tiparul:
Tipografia „INTERGRAPH"
Telefon: 769 35 68

Abonamentele se pot face la oficiile poştale (nr. Catalog 4004/1993), precum şi direct la redacţie. Cititorii din străinătate se pot abona prin Rodipet S.A., PO BOX 33-57.
Fax: 004-1-312 9432 sau 004-1-312 9433. Telex: 11995
Piaţa Presei Libere nr. 1, sector 1, Bucureşti, ROMÂNIA

Lei 250

anticipaţia

Revistă lunară de literatură şi artă SF
(nr. 512/iunie 1994)
editată de Societatea „Ştiinţă & Tehnică" S.A.

CUPRINS

Paginile evidenţiate cu sigla „MTS" sunt realizate cu sprijinul Ministerului Tineretului şi Sportului, în cadrul programului naţional de stimulare a creativităţii tinerilor.

Ministerul Mondial al Sportului

ALEXANDRU MIRONOV

EDITORIAL

...Există , bine mersi, de mai bine de un secol - şi este unul din cele mai active ministere ale Pământului. L-a inventat vizionarul francez Pierre de Coubertin, reînviind miturile Greciei antice numite olimpiade.

Mişcarea olimpică a stârnit atât de mult entuziasm, încă de la începuturile ei, încât doar cele două războaie mondiale şi - în alte două rânduri - încăpăţânarea prostească a politicienilor celor două superputeri (SUA şi URSS) - i-au împiedicat pe cei mai mari sportivi ai naţiilor Pământului să se reunească la cele mai mari competiţii-spectacol pe care le pot realiza reprezentanţii speciei Sapiens.

Deci, sportul, ideea de întrecere, de autodepăşire, de transgresare a barierelor fizice dar şi ideea de asociativitate, de spirit de echipă, de fair-play - idei exploatabile, pentru mai binele individului, în cadrul unor structuri de foarte înaltă performanţă administrativă.

Cheia succesului constă în felul în care funcţionează Federaţiile Sportive. Unităţi autonome (planetare!), independente de guverne, dar cuprinzând reprezentanţi ai fiecărei ţări membre, conduse de comitete de conducere (internaţionale, bineînţeles), alese prin vot liber, cu structuri naţionale ce repetă, la fiecare ţară, structura (dar şi obiectivele şi regulile) Federaţiei-mamă, cu calendare competiţionale coerente, cu planuri de dezvoltare logice şi politici financiare flexibile. În acest fel, terienii practică, cu multe foloase, atletismul, basketul, fotbalul, sporturile nautice şi cele de iarnă, şahul, ca sport al minţii, boxul, scrima handbalul ş.a.m.d. - sporturi născute în Europa sau America de Nord - şi, mai nou, judo, karate, kendo etc. -, ramuri sportive pe care Asia le răspândeşte acum în lume.

Despre cât de important este sportul în politică şi diplomaţie - nici nu mai are rost să vorbim, putem doar să spunem că lumea este astăzi un spaţiu în care, totuşi, se poate trăi, că războiul "rece" s-a dezgheţat, până la topire şi pentru că (sau, poate, mai ales pentru că) sportivii nu au ţinut cont de frontiere, ideologii, bariere religioase sau economice, iar micile lor "războaie" s-au purtat disciplinat (în marea majoritate a cazurilor), cu fair play, prieteneşte chiar, disipând, cu obstinaţie, tensiuni stârnite de ambiţii stupide.

În concluzie, Ministerul Mondial al Sportului funcţionează, binecuvântat de zei, într-o magnifică încâlceală de comitete, uniuni, federaţii, asociaţii, cluburi, sub ochii vigilenţi şi doritori de spectacol ai miliardelor de pământeni.

Am spus spectacol? Bineînţeles, spectacolul (entertainement - cum îi spun englezii şi americanii) este un element fără de care nu putem trăi. Şi, pe măsură ce problemele imediate (hrană, loc de muncă, îmbrăcăminte, locuinţă îşi vor găsi rezolvare - de la ţară la ţară, de la o companie sau societate comercială la alta - nevoia de a da sens timpului liber,

bucuriei simţurilor, creşte dramatic. Televiziunile au o "foame" neistovită de spectacol, iar oamenii împreună cu ele. Or, spectacolul sportiv este, de departe, pentru cetăţeanul planetar, cel mai atractiv spectacol (2 miliarde de telespectatori la J.O. de la Lilehammer; 1 miliard la Cupa Mondială de Fotbal!). Şi vor rămâne, Jocurile Olimpice, Campionatele Mondiale sau Continentale de tot felul, Jocurile Mediteraneene, Asiatice sau Panamericane ca evenimente majore de "entertainement" ale societăţii umane pentru secolele şi mileniile care vin.

Ba, mai mult, li se vor adăuga, cine ştie când, probe sportive pentru cosmonauţi, competiţii pentru scufundarea batiscafelor în Groapa Marianelor din Pacific, zeci de curse nautice şi aeronautice în lungul, în latul şi deasupra Pământului.

O vreme. După care, lărgindu-şi spaţiul de viaţă, Homo sapiens va provoca viitoarele colonii la întreceri, pe viaţă şi pe moarte, în cine ştie ce probe care vor fi inventate de mintea urmaşilor noştri: poate sărituri în înălţime, lungime, cu prăjina, pe Lună, unde gravitaţia permite recorduri fenomenale; poate curse de "marsohoduri" robotice pe planeta vecină, poate curse de "înot" în atmosfera gazoasă de pe Jupiter, căci necuprinse sunt - nu-i aşa? - căile omului...

Ministerul Mondial al Sportului va fi atunci, veţi vedea, pe fază. Cu legi, regulamente, arbitrii, echipe, competiţii, cantonamente, recorduri - aceeaşi ameţitoare activitate, ca şi astăzi - care îi va face şi pe cei de mâine să se războiască, paşnic, întru universala propăşire a bipedului Sapiens.

O prezenţă insolită

Almanahul Anticipaţia, editat de Societatea "Ştiinţă & Tehnică" SA şi apărut la sfârşitul lunii mai, a fost lansat la Sala "Dalles", în prezenţa unui numeros public. O prezenţă onorantă, dar şi insolită, la acest eveniment editorial a fost - după cum se poate vedea în fotografia alăturată - aceea a distinsului senator Simion Tatu, care s-a dovedit astfel un activ susţinător al SF-ului.

VOICU BUGARIU

Querelle d'amour

Dogma SF (TEXTUL SF ARE O VALOARE SPECIFICĂ, FAVORIZATĂ DE CALITĂŢI LITERARE, DAR, ÎN ACELAŞI TIMP, INDEPENDENTĂ DE ACESTEA) fundamentează conceptul de literatură SF şi justifică patima SF-iştilor.

Dogma SF se bazează pe un sofism. De aici, ineficienţa ei teoretică, faptul că n-a generat o metodologie originală şi plauzibilă de valorizare. Marile opere revendicate de genul SF nu sunt importante prin calităţi specifice SF, ci fiindcă sunt literatură adevărată, ce include motive de tip SF.

Dogma SF este un mit originar, ce asigura funcţionarea mişcării SF şi stabilitatea conceptului de literatură SF. SF-iştii nu consideră necesară motivarea lui. În ochii lor, declaraţia că valoarea specifică a literaturii SF este de fapt neargumentabilă apare drept un scandal teoretic şi o apostazie de neiertat.

Când, acum câţiva ani, am descris structura de avangardă literară longevivă a fenomenului SF, opiniile mi-au fost primite cu interes. Dar când am adăugat că în etapa actuală avangarda SF este prelungită în mod artificial, prezenţa ei în câmpul literar nemaifiind semnificativă, afirmaţiile mele au fost considerate, în cel mai bun caz, o butadă.

Adevărul este că avangarda SF se află într-o etapă inerţială, rolul ei în istoria literară încheindu-se prin recunoaşterea deplină a unor reprezentanţi ai ei, prin impunerea implicită a unei recuzite şi a unor motive. Existenţa unei active mişcări SF pe plan mondial nu schimbă lucrurile. Mişcarea SF are motivaţii preponderent comerciale şi turistice, n-a produs şi nu va produce niciodată mari scriitori. Aceasta n-o va împiedica, însă, să-şi continue tradiţionalele ei simulări ale unor interese estetice.

Asumându-şi dogma SF şi intrând în mişcarea SF, autorul se plafonează cu bună ştiinţă. În schimbul sacrificiului său, mişcarea SF îi oferă (prin sancţiuni premiale străine de câmpul literar major) o pseudo-afirmare relativ rapidă.

Am definit, în împrejurarea amintită mai sus, mediocritatea vitală a avangardei longevive SF. Adaug precizarea că legitimarea rapidă practicată în mişcarea SF este principial incompatibilă cu afirmările individuale ce depăşesc un anumit nivel. Se poate chiar spune că mişcarea SF exercită o interesantă manipulare psihologică a autorilor, cu scopul de a-i cantona într-o zonă a mediocrului acceptabil. De ce? Fiindcă dincolo de un nivel valoric, autorii ar părăsi sfera literaturii SF şi implicit mişcarea SF.

Cunoscuta permisivitate a SF-iştilor derivă tot din dogma SF. Conform ei, o proză SF (dincolo de toate exigenţele declarate) trebuie tratată cu o oarecare îngăduinţă de principiu, fiindcă este SF. Permisivitatea "mafiotă" se explică şi prin prozelitismul inerent mişcării SF, fiind favorabilă producţiei de texte comerciale. La prima vedere adevărate evenimente literare, periodicele întâlniri ale SF-iştilor sunt, de fapt, întâlniri de afaceri (mai mult sau mai puţin caricaturale) şi prilejuri de lupte pentru "putere". Dezbaterile referitoare la creaţia literară, fatalmente tarate de admiterea dogmei SF, n-au dus la rezultate notabile.

Se impun câteva concluzii:

1. Avangarda SF s-a încheiat. Dogma SF ţine de istoria literaturii, susţinerea sau trăirea ei nu mai sunt de actualitate.
2. Conceptul de literatură SF este depăşit. Astăzi se poate discuta doar despre opere literare ce folosesc recuzită şi motive SF.
3. Mişcarea SF este generatoare de mediocritate literară şi are motivaţii preponderent comerciale, deşi angrenează, fireşte, şi autori valoroşi.
4. Mai devreme sau mai târziu, mişcarea SF va renunţa la dogma SF şi se va dizolva în câmpul major al literaturii.

Textul de mai sus, scris în 1990, a fost gândit ca un anti-manifest literar, nedestinat publicării. Singura lui menire a fost să-mi justifice despărţirea de literatura SF.

Ulterior am constatat că literatura SF continua să-mi placă, în ciuda propriilor mele argumente. Am încercat atunci să admit, cu umilinţă, că sunt un cititor neevoluat, un practicant al lecturii naive. N-am reuşit. În cele din urmă, mi-am combătut propria teorie în felul următor:

Într-adevăr, dogma SF există. Logic vorbind, literatura SF suferă cronic de anumite inferiorităţi. Contează, însă, acestea pentru cititorii ei? Nu cumva dogma SF poate fi gândită şi criticată doar de antipatizanţii literaturii SF? Privită cu iubire, am conchis, dogma SF devine mai degrabă ceva demn de tot respectul. Când înţeleg că iubirea pentru literatura SF, ca orice iubire, nu are nevoie de motivaţii raţionale, criticilor nu le rămâne decât să părăsească, intimidaţi, terenul.

PUNCT DE VEDERE

LIVIU RADU

DINCOLO DE BARIERĂ

Khalorul îl aşteptase în faţa porţii. Probabil că stătuse acolo mult timp, pentru că nu avusese de unde să ştie când avea să iasă. Însă khalorii nu aveau noţiunea timpului şi erau în stare să aştepte oricât...

— Domnul Jim Spitzberger? întrebase khalorul, cu vocea lui şuierată.

Fusese mai degrabă o afirmaţie, decât o întrebare.

Jim dăduse din cap, uitându-se curios la el. Era un khalor înalt, mai înalt decât toţi cei pe care-i întâlnise până atunci. Roba care-i acoperea partea inferioară a trupului avea o culoare aurie, cu reflexe verzui. Încă un lucru neobişnuit... Ceilalţi khalori purtau robe roşii sau galbene...

— Cu ce vă pot ajuta? se interesă Jim, şuierând cu greu formula tradiţională.

Pentru oameni, şuieratul ce constituia esenţa limbajului khalor constituia o dificultate reală. Jim, care avea ureche muzicală, reuşea să înţeleagă frazele mai simple, dar le reproducea cu greu. Reuşise, după strădiunţe îndelungate, să înveţe măcar formulele de salut. I se păruse o problemă de politeţe elementară.

Khalorul zâmbise, auzindu-l. Zâmbise efectiv, întinzându-şi colţurile gurii, iar zâmbetul lui nu avusese nimic ironic. Ba chiar, spre surprinderea lui Jim, deşi de sub buze îi apăruseră colţii lungi, uşor încovoiaţi, surâsul nu avusese nimic crud sau respingător. Fusese, pur şi simplu, zâmbetul bucuros al cuiva care descoperă o persoană amabilă, dispusă să-l asculte, acolo unde, probabil, se aştepta să găsească, în cazul cel mai bun, indiferenţă.

— Să ne ajutăm reciproc, răspunsese khalorul, traducându-şi răspunsul în engleză. Cred că e mai bine să discutăm în limba dumneavoastră, domnule Spitzberger. Vorbesc mai uşor engleza, decât dumneavoastră khalora.

Era un khalor înalt, mai înalt decât toţi cei pe care-i întâlnise până atunci, îşi spuse din nou Jim. Era chiar mai înalt decât el. Cu mai bine de o jumătate de metru... Ceilalţi khalori nu depăşeau înălţimea unui om normal. Solzii îi erau de obişnuita culoare albăstruie... Nu, nu se deosebea de ceilalţi decât prin înălţime şi prin culoarea robei. Arăta ca orice khalor: cap rotund, cu buze înguste, printre care se iveau cei doi colţi lungi, ascuţiţi, încovoiaţi... Ochii triunghiulari, ieşiţi în afară, ca nişte piramide, care permiteau probabil o vedere panoramică... Trupul cilindric, mlădios, acoperit cu solzi, lăţit la bază... Ce se afla în partea inferioară a trupului unui khalor, nu ştia nimeni, pentru că această parte era acoperită cu o robă dintr-un material gros, opac, flexibil, şi care foşnea ciudat în timpul mersului. De sub robă se vedeau cele patru picioare, ce lăsau o impresie de fragilitate, în comparaţie cu trupul pe care trebuiau să-l suporte. În partea superioară a trupului, chiar sub gât, se aflau două braţe, nişte excrescenţe lungi, flexibile, terminate cu două gheare opozabile, ca un cleşte. Ca orice khalor bine crescut, îşi ţinea, în timp ce discuta, braţele încrucişate la piept. Jim învăţase că asta era o dovadă elementară de politeţe şi încerca, pe cât posibil, să-şi ţină şi el braţele încrucişate, când discuta cu vreun khalor.

— Vă ascult, se mulţumise Jim să-i răspundă, privindu-şi interlocutorul.

Nimeni nu reuşise să identifice organele auditive ale khalorilor. Jim avea o teorie proprie, bazată însă doar pe simple speculaţii: că fiecare solz de pe trup era capabil să perceapă vibraţiile aerului şi să transmită informaţia către un sistem nervos central.

— Domnule Spitzberger, şuieră khalorul, am fost trimis să vă invit la o consfătuire. Marele bătrân doreşte să vă întrebe unele lucruri şi, dacă va fi cazul, să vă comunice ceva.

— Marele Bătrân se află în Zona Permisă? se miră Jim. Când a sosit? Aseară am cinat la guvernator şi nu mi-a spus nimic!

— Marele Bătrân n-a părăsit sanctuarul, îi răspunse khalorul. După cum ştiţi prea bine, nici unul dintre membrii Sfatului nu iese din Zona Sacră.

— Şi atunci?

— Sunteţi invitat la Sanctuar, domnule Spitzberger.

Jim rămase cu gura căscată. O vizită la sanctuar

era un lucru de neconceput, un ideal de visat într-o noapte de insomnie, ştiind că nu se poate realiza. Pentru că nici un om nu reuşise să depăşească Zona Permisă, în cei treizeci de ani de când pământenii coborâseră pe Khalora.

Khalora reprezenta o enigmă pe care nimeni nu mai spera s-o rezolve. O planetă atât de ciudată, atât de lipsită de logică, încât toţi se mulţumeau s-o ia ca atare. Fusese descoperită în urmă cu cincizeci de ani, din întâmplare. Abia peste douăzeci de ani fusese trimisă în zonă o navă de cercetare, înzestrată cu echipament şi specialişti.

Planeta avea dimensiuni apropiate Pământului. Nava de cercetare se plasase mai întâi pe o orbită în jurul ei, încercând să afle cât mai multe înainte de asolizare. Însă aparatele nu furnizau nici un fel de informaţii despre planetă. De parcă n-ar fi existat.

Nava îşi schimbase cursul şi coborîse pe planetă. O forţă necunoscută pusese stăpânire pe ea şi o controla. Asolizarea fusese făcută în cele mai bune condiţii, iar când echipajul îşi revenise din spaimă, descoperise că aparatura funcţiona din nou. Însă doar pe o rază de zece kilometri în jurul punctului de asolizare...

Atmosfera era identică celei pământeşti şi nu exista urmă de viruşi, microbi sau bacterii. Solul era coperit cu o vegetaţie înaltă, spre marginile zonei, iar în centru cu o iarbă măruntă şi deasă. Totul părea foarte pământesc. În imediata apropiere a navei se vedea un grup de clădiri.

După deliberări îndelungate, căpitanul hotărâse să trimită un robot de cercetare. Însă robotul se opri îndată ce ieşi din navă... După un timp, s-a întors, fără să aducă nici o informaţie suplimentară...

În cele din urmă, căpitanul Martin a ieşit singur, înarmat doar cu un revlas. În prima clipă a crezut că visează. În faţa lui se afla un orăşel obişnuit de pe Pământ. Vile mici, cochete, vopsite în culori vii, înconjurate de garduri scunde, prin care se vedeau grădini încărcate de flori. În centrul orăşelului se ridicau două clădiri, cu aspect oficial. La oarecare distanţă de oraş erau, incontestabil, plantaţii de tot felul: cereale, livezi, o pădure de conifere...

La douăzeci-treizeci de metri de navă stătea un grup de fiinţe ce se uitau, cu o curiozitate blazată, la căpitanul Martin, ce se mişca greoi în costumul de protecţie.

Atunci au întâlnit oamenii pentru prima dată, khalorii...

Înfăţişarea lor era atât de paşnică, încât căpitanul s-a apropiat de ei, uitând de arma pe care o ţinea în mână. Când a ajuns la câţiva metri de khalori, în minte i-a apărut o voce, care i-a spus, cu blândeţea superiorităţii:

— Fiţi bineveniţi, pământeni. Sper să ne înţelegem şi, mai ales, să ne înţelegeţi.

Martin a sesizat imediat că era vorba de o comunicare telepatică. Dintre minunile cu care avusese de-a face, era cea mai măruntă.

Vocea continua să-i comunice:

— Ai dreptate. E vorba de telepatie. Însă nu toţi suntem telepaţi şi nu toţi pământenii sunt mediunuri bune pentru noi. Dumneata eşti excepţia care întăreşte regula. De aceea am preferat să luăm legătura mai întâi cu dumneata, până când vom reuşi, şi unii, şi ceilalţi, să ne învăţăm reciproc limbajul. Puteţi părăsi nava fără costum de protecţie, nu vă pândeşte nici un pericol.

Au urmat zile întregi de discuţii, iar pământenii au aflat că pe planetă fusese pregătită o zonă în care aveau acces. Singura zonă în care le era permis accesul şi unde fuseseră create condiţiile în care urmau să locuiască cercetătorii pe care Pământul avea voie să-i trimită pe planeta Khalor. Sau echipajele navelor ce aveau nevoie de odihnă, sau care trebuiau să facă reparaţii.

Zona Permisă era înconjurată de un ecran opac, prin care nu putea străbate nimeni. Ce era dincolo de ecran? Nimeni nu ştia...

Se convenise că Zona Permisă era un loc în care aveau acces atât oamenii, cât şi Khalorii, pentru a se cunoaşte şi studia reciproc.

Însă trecuseră treizeci de ani şi, deşi pământenii trimiseseră echipe de cercetare, nu reuşiseră să afle prea multe despre khalori. Le ştiau limba, înfăţişarea, şi cam atât. Nu se făcea nici un fel de negoţ, nici un fel de troc. Asta fusese una dintre primele condiţii puse de khalori, în schimbul permiterii accesului pământenilor pe planetă.

Baza terestră de pe Khalora se dovedise nepreţuită. Ca un punct nodal în cercetarea acelei părţi de galaxie, ca loc de refugiu pentru navele avariate şi de spitalizare pentru cosmonauţii loviţi de vreo boală. Orăşelul acela atât de desuet, născut parcă din visele despre o copilărie uitată, avea ceva reconfortant, liniştitor... Oamenii se obişnuiseră destul de repede cu khalorii care veneau din când în când în zonă. Erau amabili, dispuşi să vorbească, dar, după treizeci de ani, oamenii descoperiseră că aveau o îndemânare deosebită în a ocoli problemele fundamentale...

Se părea că, de fapt, Zona Permisă, era un loc în care khalorii îi studiau pe oameni şi nu invers. Însă avantajul de a avea o bază pe planetă era mare, khalorii erau paşnici şi nu se amestecau în treburile oamenilor. Se ştia că sunt conduşi de un Sfat, în fruntea căruia se află Marele Bătrân, un personaj ce părea să aibă mai degrabă funcţii religioase decât administrative. Nu se ştia nimic despre tehnologia khalorilor, doar că o depăşea sigur, cu mult, pe cea umană, din moment ce fuseseră în stare să creeze o zonă cu condiţii de mediu identice celor de pe Terra, şi să blocheze pătrunderea aparaturii de cercetare ale oamenilor în zonele pe care le ţineau secrete.

Jim Spitzberger era pe Khalora de cinci ani. Învăţase, cât de cât, limba şi aflase despre khalori tot ce se putea şti. Adică mai nimic. Era, deci, în măsură să aprecieze cât de importantă era invitaţia ce-i fusese făcută. Şi cât de insolită...

Reacţionă cu întârziere:

— De ce eu? De ce nu guvernatorul, sau directorul centrului de cercetări?

— Hotărîrea aparţine unora mai înţelepţi ca mine, răspunse khalorul, plecându-şi fruntea cu modestie. Însă, bănuiesc că a contat faptul că sunteţi specialist în folclor şi istoria religiilor, având însă şi o oarecare pregătire de fizician.

Jim începu să se agite:

— Trebuie să-mi anunţ superiorii... E un eveniment atât de important!

— Domnule Spitzberger, dacă acceptaţi invitaţia, va trebui să plecăm imediat, fără a anunţa pe cineva, altfel, invitaţia îşi pierde valabilitatea, iar noi vom nega că a fost făcută vreodată.

— Bine, dar trebuie să-mi iau echipamentul de protecţie... aparatura de înregistrare... Nici nu ştiu de ce am nevoie...

— Nu aveţi nevoie de nimic. Vom avea noi grijă de tot. Trebuie să vă hotărîţi. Acceptaţi sau nu?

Jim ştia că nu are de ales. Chiar dacă i s-ar fi întins o cursă, trebuia să rişte. Miza era prea mare. Îşi risca, poate, viaţa. Însă ceea ce ar fi putut afla depăşea cu mult valoarea unei vieţi. Sau, cel puţin aşa bănuia.

— Bine, zise el, ca şi cum s-ar fi aruncat într-o vâltoare. Accept.

Khalorul zâmbi din nou, cu zâmbetul lui bizar, apoi îşi desfăcu braţele încolăcite la piept.

— Să mergem!

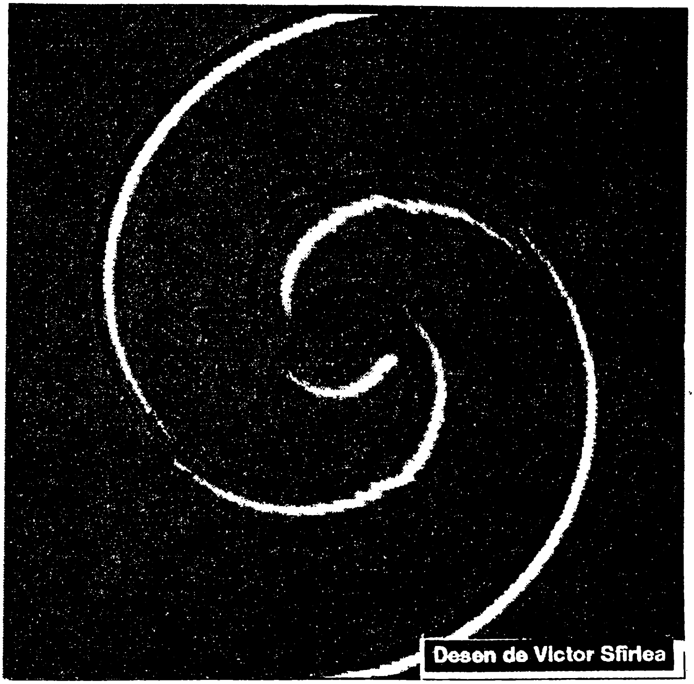
Se întoarse şi porni pe străduţă, spre marginea orăşelului, acolo unde se întindeau holdele. Jim îl urmă, un pic dezamăgit. Se aşteptase la ceva ieşit din comun, nu să plece aşa, pe jos, la plimbare... Însă khalorul, cu toate că avea picioarele scurte, se deplasa repede, iar Jim grăbi pasul, şi nu mai avu timp să-şi savureze dezamăgirea.

Cei trei-patru kilometri la marginea Zonei Permise au fost parcurşi în tăcere. Trecură printre lanurile de grâu şi intrară în pădure, apoi se opriră în faţa perdelei opace, ca o sticlă fumurie.

Khalorul întorsese capul, să vadă dacă era lângă el. Îi zâmbise din nou un surâs ce se voia liniştitor, dar care nu reuşise decât să fie, din nou, bizar. Apoi întinsese braţul, care era mai degrabă o tentaculă, şi lovise uşor cu cleştele în peretele fumuriu. Din locul izbit ieşise un nor de fum, în formă de sferă, ce se întindea cu repeziciune, rămânând însă lipit de perete. Khalorul întinse braţul şi, cu un gest de neimaginat, îl trase pe Jim lângă el, intrând împreună în sfera de fum. Merseră prin ceaţa aceea sufocantă câţiva paşi, apoi ieşiră afară, la lumină.

Trecuseră de barieră.

Erau în altă lume, o lume cu un cer alb-gălbui, pe care

Desen de Victor Sfirlea

se mişcau încet nori maronii. Solul nisipos era de un roşu aprins, cu sclipiri metalice. La câteva sute de metri se vedea o aglomerare ce ondula în bătaia vântului, un fel de pădure de alge verzi, pătate cu portocaliu...

Un tablou suprarealist, încărcat de culori tari, ţipătoare, făcut, probabil, pentru alt fel de ochi decât cei omeneşti, şi care, mai mult ca sigur, reuşeau să găsească o armonie pe care omul no putea descoperi.

Jim închise ochii, orbit de lumina puternică, reflectată de nisipul roşu, şi auzi şuieratul khalorului:

— Vă simţiţi bine, domnule Spitzberger?

Deschise ochil, ruşinat de slăbiciunea lui.

— Da, totul e în regulă.

— Dacă sunt probleme, să-mi spuneţi imediat. Respiraţi bine? Nu aveţi cumva o senzaţie de sufocare?

— Nu, răspunse mirat Jim. Ar fi trebuit să am?

— Dimpotrivă, zâmbi din nou khalorul. Trebuie să ştiţi că, în momentul în care am trecut prin ceea ce vi s-a părut a fi un nor de fum, în organismul dumneavoastră s-au făcut anumite ajustări. Pentru a fi capabil să supravieţuiţi în atmosfera noastră. M-am temut că n-a ieşit totul aşa cum trebuia. Facem acest lucru pentru prima dată... Să mergem, suntem aşteptaţi...

La marginea pădurii de alge se afla o lighioană stranie, un fel de cilindru miriapod, care scormonea cu un capăt în nisip. Khalorul şuieră scurt, iar lighioana se desfăşură brusc, ca un covor, transformându-se într-un fel de calcan, plat, cu picioruşele pe margine, precum franjurile unui covor. La un semn al însoţitorului său, Jim urcă pe suprafaţa ce i se întindea în faţă. După ce urcă şi el, khalorul şuieră din nou, iar animalul de povară se ridică deasupra solului şi porni, la început lin, apoi din ce în ce mai repede, alunecând deasupra pădurii de alge care, simţindu-le prezenţa, se afundă imediat în sol. Sub ei aşternea acum acelaşi nisip roşu, cu străluciri metalice, nemişcat, de parcă n-ar fi fost nicicând o adevărată pădure.

Zborul îi aduse apoi deasupra unui râu învolburat, cu marginile pline de păpuriş nalt, verde, aşa cum vezi la marginea oricărei bălţi pământeşti. Dincolo de râu se zăreau munţii înalţi, acoperiţi cu un fel de piloane metalice, acoperite cu ciucuri de globuri străvezii, ce luceau în toate culorile curcubeului.

Khalorul şuieră din nou, iar covorul zburător traversă râul, îndreptându-se spre munţi. Umbra lor, care-i urmărea fidelă pe sol, ca un căţel neastâmpărat, trecu prin păpăuriş. În clipa următoare, lujerele verzi fură cuprinse de panică şi fugiră în toate părţile, chiţcăind strident. Khalorul râse scurt, apoi nu le mai dădu atenţie.

Jim privea, un pic ameţit din cauza vitezei şi a înălţimii, toate ciudăţeniile care-l înconjurau, având senzaţia unui vis al cărui rost nu-l înţelegea. Trecerea dintr-o lume căutată, exagerată în mod voit, îl irita, fără să ştie prea bine de ce. Avea senzaţia că totul era regizat, că i se arătau în mod premeditat anumite aspecte care trebuiau să-i sugereze că se afla într-o lume străină... Şi dacă şi aceasta era la fel de artificială ca şi Zona Permisă?

N-a apucat să-şi dezvolte mai departe suspiciunile. Animalul zburător se aşeză lin într-o vale, printre tufişuri ce păreau făcute din sârmă ghimpată arămie. Khalorul coborâ şi-i făcu semn să-l urmeze pe o cărăruie, din acelaşi nisip roşu, metalizat, care începuse să devină obsedant.

În spatele pilonilor metalici, acoperiţi aici cu sfere argintii, se afla o clădire, nu prea mare, dar a cărei sobrietate impunea respect. Ba chiar, gândi surprins Jim, reculegere...

Era primul semn de civilizaţie pe care-l întâlnea de când trecuse bariera.

Khalorul se dădu la o parte şi-l invită, cu un gest care ascundea, sub politeţea desăvârşită, o oarecare nervozitate, să intre pe uşa îngustă. Jim dădu din umeri şi intră, decis. Nu mai avea cum da înapoi. Sala în care pătrunsese era întunecată şi goală. Doar în fund se zărea un fel de fluorescenţă, ce părea a pluti în aer... La lumina palidă observă trei khalori în robe albe...

Jim se apropie încet, neştiind cum să procedeze. Era evident că se afla în faţa unor khalori de vază, poate chiar în faţa Marelui Bătrân...

— Cu ce vă pot ajuta? şuieră el salutul, nefiind convins că folosea formula potrivită.

— Cu nimic, zâmbi khalorul din mijloc. Sau, poate, cum bine zice salutul nostru, să ne ajutăm reciproc...

Cel care-i vorbise era un khalor mărunt, cu trupul încovoiat şi solzii decoloraţi de timp. Aveau o nuanţă de un albastru palid, ca un strop de cerneală dizolvat în lapte... Înfăţişarea lui dovedea bătrâneţea, dar şi putere, măreţie, dar şi resemnarea celui ce ştie prea multe...

— Sunteţi Marele Bătrân? întrebă Jim, conştient că făcuse o gafă.

Khalorii nu-şi spuneau niciodată pe nume şi nici nu se adresau unui altuia cu vreun apelativ. Probabil că obiceiul oamenilor, de a purta

nume pe care şi-l dezvăluiau în public, li se părea de o indecenţă revoltătoare...

Khalorul cel bătrân zâmbi cu înţelegere.

Voi oamenii trebuie să daţi nume la toate... Să etichetaţi, să clasificaţi, să categorisiţi... Da, eu sunt Marele Bătrân, dacă vrei să-mi pui o etichetă. Lucrurile sunt mult mai complicate şi nu am de gând să ţi le explic. Te-am chemat pentru altceva. Stai jos, pentru că avem mult de discutat...

Khalorul cel înalt, care-l condusese până acolo, aduse de undeva din întunericul sălii, un fotoliu comod, evident făcut special pentru el. Abia acum îşi dădea seama Jim că nu văzuse niciodată un khalor stând altfel decât în picioare. Avantajul de a avea mai multe membre...

Se aşeză, ia bătrânul îl privi cercetător.

— Se spune că eşti cunoscător al diferitelor religii, atât cele pământeşti, cât şi ale altor civilizaţii pe care le-aţi întâlnit...

— Oarecum, răspunse Jim, circumspect.

— Nu mă interesează în ce credeţi şi cât de mult aţi înţeles din esenţa Divinităţii... Acestea nu sunt lucruri de discutat. Credinţa e un lucru prea intim pentru a fi făcut public, iar cei care discută aşa ceva, dacă sunt de bună credinţă, nu reuşesc niciodată să expună esenţialul... Însă în orice religie există două aspecte fundamentale... Unul priveşte Divinittea, puterile pi formele ei de manifestare. Cel de-al doilea se referă la Geneză. Când, cum şi pentru ce a fost creat Universul. Aş dori să-mi faci, în câteva cuvinte, o sinteză a ideilor voastre referitoare la Geneză. Nu vreau amănunte. Doar esenţialul.

Jim rămăsese un timp pe gânduri. I-ar fi fost mult mai uşor să expună ideile fiecărei religii principale, decât să caute elemente comune. În cele din urmă se hotărâ:

— La început n-a fost nimic. Doar Dumnezeu. Mă rog, fiecare religie îi dă alt nume. Şi din haosul fără chip, Dumnezeu a făcut universul: astrele, pământul... A făcut lumina, pentru că la începuturi nu era nici măcar lumină... A despărţit apa de uscat, a creat tot felul de făpturi şi de zeităţi ajutătoare, iar la sfârşit a, făcut şi omul... De ce le-a făcut? Părerile sunt împărţite. Unele religii nu dau nici o explicaţie, altele zic că se plictisea singur, iar altele pretind ca a creat omul, sau alte făpturi inteligente, ca să existe cineva care să-i recunoască şi să-i înţeleagă măreţia... Cred că singurul lucru comun majorităţii religiilor este că universul n-a existat întotdeauna, că a fost creat la un moment dat.

Khalorul cel bătrân îl ascultase cu atenţie. Apoi, văzând ca Jim se oprise, îl întrebă:

— Şi universul, odată creat, va fi veşnic?

— Nu, fiecare religie prevede un moment în care universul va dispare. Unele religii prevăd chiar distrugeri ciclice ale lumii... Sfârşitul lumii este prevăzută de unii în viitorul apropiat, de alţii într-un viitor foarte îndepărtat... Formele de dispariţie a universului sunt şi ele foarte diferite: o distrugere totală, sau o transformare prin care oamenii se vor apropia de Divinitate, fie prin contopire cu ea, fie prin trecerea într-o altă lume, veşnică, unde vor fi judecaţi pentru faptele lor...

— Deci, reluă khalorul, nimic nu e veşnic... A apărut într-un anumit moment şi va dispare într-un alt moment.

— Da. Din punct de vedere religios, bineînţeles.

— Dar, din punct de vedere ştiinţific? Am înţeles că aveţi cunoştinţe serioase şi de fizică.

— Nu chiar atât de serioase. Am citit şi eu câteva ceva... La început, ştiinţa a considerat universul veşnic şi nemărginitor. Apoi s-a observat că universul se extinde continuu... Iar încercarea de a găsi legi care să explice ceea ce ştiam despre univers, în concordanţă cu ceea ce ştiam despre microstructura materiei, a dus la o concluzie neaşteptată: aceea că universul are un început. Că a existat un moment în care întreaga materie şi energie a universului era concentrată într-un spaţiu atât de mic, încât nu exista nici o dimensiune, toate fiin compactate... Apoi a avut loc ceva, denumit eufimistic big-bang, când universul a început să se extindă, iar o parte din dimensiuni, printre care şi timpul, au devenit sesizabile...

— Deci, după părerea voastră, universul şi timpul au un punct de început?

— Da.

— Şi înainte?

— Înainte nu a fost nimic. Iar dacă nu a fost nimic, nu putea să existe nici timpul.

— Interesant... Ca să te citez: la început a fost haosul, n-a fost nimic, nici măcar lumină... Cred că, pe undeva, ideile voastre ştiinţifice au fost influenţate de gândirea voastră religioasă... Cred că nu te-am chemat degeaba... Îţi voi spune câteva lucruri. Nu ţi le voi demonstra. Nu-ţi voi aduce dovezi. Nu-ţi cer să mă crezi. Doar să te gândeşti la ceea ce îţi voi spune. Pentru că am ajuns la concluzia că dumneata poţi să le înţelegi şi poţi dă faci, în timp, ceva... Interesant că, atât religios, cât şi ştiinţific, omul a reuşit să se apropie de

esenţa lucrurilor. Universul are un început şi un sfârşit. Însă lucrurile nu sunt chiar atât de simple... Există un concept pe care mintea omenească nu l-a înţeles pe deplin: veşnicia. N-am vrut să discutăm despre Divinitate. Nu e momentul acum, iar problema e mult prea complicată... Însă din cele pe care mi le-ai spus rezultă că, la un moment dat, întreaga materie şi energie a universului era concentrată într-un spaţiu atât de restrâns, încât până şi timpul era compactat... Că timpul are un început... Să luăm o chestie simplă, de geometrie elementară. Orice sistem de coordonate este relativ faţă de un punct de referinţă. Pe de altă parte, în orice sistem de coordonate, valorile pot exista de ambele părţi ale punctului origine, cu semn plus, respectiv minus. Considerând că timpul îşi are originea în momentul big-bang-ului, cine ne împiedică să considerăm că există un timp negativ? Sigur, un timp negativ nu înseamnă un timp în care toate se întâmplă pe dos, în care viaţa începe de la moarte şi se sfârşeşte la naştere, ci un timp în care fenomenele se desfăşoară conform logicii corespunzătoare unui alt univers. Materia nu este veşnică. Ştiţi că se poate transforma în energie, dar se mai poate transforma şi în alte lucruri, pe care voi nu le cunoaşteţi încă. Cu o singură condiţie: nimic nu se pierde, totul se transformă, după cum a zis unul dintre învăţaţii voştri...

Atunci, dacă nimic nu se pierde, şi nimic nu apare din senin. Iar dacă universul a apărut la un moment dat, materialul din care a fost construit nu s-a ivit din neant... Dar să lăsăm speculaţiile şi să ajung la prima din afirmaţiile pe care voiam să ţi le fac: înaintea acestui univers a existat un altul. Care s-a tot restrâns, până a ajuns să se concentreze într-un spaţiu infim... O a doua afirmaţie: nu există un singur univers. Fiecare dintre universurile componente are o existenţă ciclică: se extinde până la un moment dat, apoi se contractă, şi iar se extinde...

Şi tot aşa, în vecii vecilor! Între universurile paralele există o relaţie de sincronizare compensatorie: în timp ce unele se contractă, altele se extind. În total, la un moment dat, densitatea superuniversului este constantă. O a treia afirmaţie: există posibilitatea trecerii dintr-un univers în altul. Noi ştim să facem lucrul acesta, iar planeta Khalora reprezintă punctul nostru de observare al acestui univers, şi unul dintre locurile de refugiu atunci când universul nostru de origine se compactează atât de mult încât legile naturii se transformă şi devin periculoase pentru noi... Încearcă să-ţi imaginezi existenţa universului ca o grămadă de baloane vârâte într-un butoi: unele se umflă, altele se desumflă, iar o furnică trece de pe unul pe altul...

— Foarte interesant... bâigui Jim. O teorie foarte interesantă... Intră la nivelul nostru de cunoaştere, greu de probat... Iar în ceea ce priveşte trecerea dintr-un univers în altul...

— Dragul meu, ideea fundamentală a rasei noastre, o rasă atât de bătrână încât a supravieţuit distrugerii mai multor universuri, este întrajutorarea. V-am permis accesul pe această planetă şi am luat o înfăţişare care să vă fie parceptibilă pentru a vă spune unele lucruri care să vă ajute. Să vă ajute să vă ajutaţi singuri. Dacă nu veţi fi în stare, înseamnă că ne-am înşelat asupra capacităţilor voastre şi vă meritaţi soarta. E adevărat că lucrurile pe care ţi le-am spus par nebuloase, chiar nebuneşti... Vă vor trebui mii de ani ca să le descoperiţi cum se poate trece dintr-un univers în altul. Însă nu aveţi timp de pierdut. Dacă rasa umană vrea să supravieţuiască, trebuie să se apuce cât mai curând de treabă. La început, aceste idei vor pare pline de misticism sau de prostie, dar în timp se vor găsi oameni care se vor apleca asupra lor, le vor studia şi le vor înţelege. Lumea trebuie pregătită, trebuie să ştie că există un pericol, dar că există o salvare şi trebuie s-o caute. Altfel, momentul în care omenirea va afla ştirea cea rea, fără să fie convinsă că există şi o posibilitate de contracarare a nenorocirii, va duce la panică sau, şi mai rău, la resemnare.

— Ştirea cea rea?

— Da, dragul meu. Te-am chemat, de fapt, ca să-ţi aduc la cunoştinţă o ştire foarte rea. Groaznică! Noi am aflat-o ieri. Voi, oamenii, o veţi afla abia peste câteva mii de ani, când veţi recepţiona semnale din marginile universului vostru: universul în care locuiţi a încetat să se mai extindă! De ieri, universul vostru a început să se compacteze. Mai este locuibil doar câteva milioane de ani, iar peste câteva miliarde de ani va dispare cu desăvârşire... Nu mai aveţi timp de pierdut. Trebuie să descoperiţi calea spre alte universuri. Dacă veţi fi convinşi că există.

Bătrânul făcu semn khalorului cel înalt, care stătuse respectuos de o parte:

— Du-l înapoi. Ţine minte, Jim Spitzberger! Ai fost cel ales! Un alt om nu va mai trece niciodată dincolo de barieră! Soarta omenirii este acum în mâinile tale! Ajutaţi-vă singuri...

"LITERATURILE SF PERIFERICE" sau "CONSPIRAŢIA TĂCERII"

Mihaela şi Cristian Ionescu

Dacă o anumită parte a criticii conformiste se încăpăţânează, încă, să considere science-fiction-ul drept o "paraliteratură", este cu totul paradoxal ca însăşi fandomul SF să manifeste tendinţa de a marginaliza, prin omisiune, anumite sectoare ale propriului domeniu de preocupări. Dacă este o realitate faptul că şcolile anglo-saxonă, franceză şi rusă (sovietică) au contribuit în cea mai mare măsură la popularizarea SF-ului ca gen literar major al acestui sfârşit de mileniu, este în aceeaşi măsură adevărat că ele nu deţin monopolul capodoperelor. Ignorarea sau refuzul de a lua în considerare anumite şcoli naţionale nu semnifică însă inexistenţa acestora.

În ceea ce îl priveşte pe cititorul român, situaţia este chiar mai dramatică. Până în decembrie 1989 - cu foarte rare excepţii - abia dacă a avut posibilitatea de a lua contact cu marile capodopere ale SF-ului anglo-saxon şi francez. În ultimii patru ani însă, prin strădania câtorva edituri (în primul rând "Nemira", dar şi "Multistar", "Cristian" şi altele) şi reviste de prestigiu ("Anticipaţia", "Jurnalul SF" şi "Quasar") accesibilitatea la "marea literatură SF" a fost mult sporită.

Dorinţa noastră este de a vă prezenta, în cele ce urmează, câteva informaţii pe care le considerăm strict necesare pentru formarea unei imagini de ansamblu asupra fenomenului SF la scară globală, prin atingerea unor domenii aşa-zis "periferice", incluzând unele şcoli naţionale sau zonale, mai puţin cunoscute, cum ar fi: SF-ul latino-american, spaniol, de expresie flamandă şi italiană, insistând asupra "petelor albe" ce subzistă în percepţia acestora de către cititorul român, respectiv de la începuturi şi până la cel de-al doilea război mondial.

America Latină - o "lume nouă" la orizontul SF

Dacă este adevărat că literatura SF latino-americană este relativ puţin cunoscută - la nivelul fandomului european şi din Statele Unite - aceasta nu înseamnă că ar fi lipsită de valoare sau de originalitate. Situaţia este cauzată, în mod paradoxal, tocmai de faptul că genul SF a fost abordat acolo de nume de primă mărime ale literaturii "main stream", astfel încât de multe, foarte multe ori, critica şi editorii s-au preocupat de opera lor în ansamblu, fără a practica diferenţierile strict necesare. Care dintre marii "guru" ai criticii literare ar admite (măcar!) că Jorge Luis BORGES sau Julio CORTAZAR, sau Adolfo BIOY CASARES, sau Gabriel GARCIA MARQUEZ, sau Horacio QUIROGA au scris... science fiction? Câţi dintre snobii colecţionari ai seriilor "Meridiane", sau "Globus" ştiu ce conţin faimoasele volume "Moartea şi busola" de BORGES, sau "Sfârşitul jocului" de CORTAZAR?

Nu trebuie neglijată nici influenţa exercitată de filonul fantastic, a cărui perenitate în spaţiul literar ibero-american determină o alterare sensibilă a raportului între "science" şi "fiction". Din această cauză valoroase proze SF sunt asimilate (uneori) "realismului magic", artificiu care aduce liniştea atât în conştiinţa exegeţilor conformişti, cât şi în sufletul colecţionarilor de carte, dispuşi să-şi alcătuiască biblioteci "la modă" după opiniile altora.

Permanenţa unei viziuni insolite asupra realităţii înconjurătoare este dovedită de vechimea elementelor proto-SF, care pot fi întâlnite, spre exemplu, într-una dintre primele lucrări literare, aparţinând unui

ibero-american *"Comentarios reales que tratan del origen de los Incas"* (partea I-a s-a tipărit în 1609 şi cea de-a II-a în 1617) de Garcilaso DE LA VEGA, zis EL INCA, fiul guvernatorului spaniol al oraşului Guzco (Peru) şi al unei prinţese inca, ce a trăit între 1539 - 1616.

Fără a insista mai mult asupra "preistoriei" genului, vom trece, în cele ce urmează, la prezentarea câtorva "şcoli naţionale", de a căror cunoaştere este condiţionată formarea unei viziuni de ansamblu asupra fenomenului SF sud-american.

<u>ARGENTINA:</u> În acest domeniu se poate afirma, fără nici o rezervă, că "şcoala argentiniană" deţine o prioritate de netăgăduit, între pionierii săi numărându-se mari clasici ai literaturii naţionale, deşi - pentru acea perioadă de începuturi - abordarea SF a fost probabil involuntară. Spre exemplu, în 1875, Eduardo Ladislao HOLMBERG a publicat romanul *"Viaje maravilloso del senor Nic-Nac"*, în care dezvoltă tema metempsihozei şi a lumilor extraterestre locuite, urmat de *"Dos partidos en luncha"* (1875), *"Horacio Kilbang o los automatas"* (1879; roman despre roboţi) şi *"El viaje por el método de Lituria"*. În 1906, Leopoldo LUGONES (1874 - 1938), unul dintre marii novatori modernişti ai literelor argentiniene, publică volumul *"Las fuerzas extranas"* incluzând povestiri SF de coloratură fantastic-luxuriantă, asemănătoare celei întâlnite mai târziu în opera lui Borges. Dintre titlurile culegerii amintim *"Ensayo de una cosmogonia en diez lecciones"*, *"La lluvia de fuego"*, *"Los caballos de Abdera"*, *"Un fenomeno inexplicabile"* şi *"La ultima carambola"*. Tematici SF mai pot fi regăsite şi în alte două culegeri de acelaşi autor: *"Cuentos"* (1916) şi *"Cuentos fatales"* (1924). Cam în aceeaşi perioadă apare şi volumul *"Narracciones fantasticas"* (1927) de Carlos O. BUNGE, regrupând povestiri publicate anterior în periodice, cum ar fi *"Viage a través de estirpe"* (1906), *"Thespis"* (1907) şi *"La sirena"*.

Un alt nume ilustru care înnobilează genul este Horacio QUIROGA (1878 - 1937), poet, prozator şi publicist care, deşi născut în Uruguay, prin operă şi activitate aparţine spaţiului literar argentinian. Cunoscut la noi prin câteva poezii şi un volum de povestiri pentru copii, puţini ştiu că a publicat şi proze SF de cea mai bună calitate sub pseudonimul S. Fragoso LIMA, cum ar fi *"El hombre artificial"* (1910) sau *"El mas alla"* (1935).

În perioada dintre cele două războaie mondiale trebuie amintită şi opera lui Roberto ARLT (1900 - 1942), autor de nuvele, romane şi piese de teatru, în care SF-ul, fantasticul şi psihanaliza coexistă în mod organic. Dintre scrierile sale citām: nuvela *"Viaje terribile"* (1941) şi povestirea *"Luna sângerie"*, culegerile *"El jorobadito"* (1933) şi *"El criador de gorillas"* (1936), precum şi piesele de teatru *"300 miliones"* (1936), *"El fabricante de fantasmas"* (1936), *"La isla desierta"* (1938) şi *"El desierta entra en la ciudad"* (1942). De asemenea, şi Santiago DABOVE (1889 - 1951) cu *"El experimento de Varinski"* a contribuit la afirmarea genului SF.

Deceniul al patrulea aduce în prim plan creaţia SF a lui Adolfo BIOY CASARES (născut 1914), unul dintre puţinii scriitori latino-americani care au reuşit să învingă "conspiraţia tăcerii". Din extrem de bogata sa operă, tradusă în numeroase limbi (între care şi în română), este dificilă practicarea unei selecţii, astfel încât vom menţiona numai câteva dintre cele mai cunoscute titluri: *"La nueva tormenta o la vida multiple de Juan Rutena"* (1933), *"17 disparos contra lo porvenir"* (1933), *"Luis Grave, muerto"* (1937), *"La invecion de Morel"* (1940; trad. "Invenţia lui Morel"), *"Plan de evasion"* (1945; trad. "Plan de evadare"), *"El perjurio de la nieve"*(1944; trad. "Mărturia mincinoasă a zăpezii"), *"La trama celeste"* (1948; trad. "Trama cerească"), *"Historia prodigiosa"* (1955), *"El lado de la sombra"* (1962), *"El gran serafin"* (1967), *"El compromiso de vivir"* (1970; trad. "În secolul nostru"), *"Dormir al sol"* (1973; trad. "Dormind la soare"), *"Caos"*, *"La estatua casera"*, *"Despre stăpânii viitorului"* şi culegerile *" Historia prodigiosa"* (1956) şi *"Historias fantasticas"* (1972). O analiză exhaustivă asupra creaţiei sale este practicată de Ofelia KOVACCI în studiul *"Espacio y tiempo en la fantasia de Adolfo Bioy Casares"* (1963).

Julio CORTAZAR (1914 - 1984), deşi parizian prin adopţie, este un alt nume de referinţă pentru literatura SF mondială şi ne vom limita numai la amintirea câtorva dintre scrierile sale cele mai cunoscute: *"Axolotl"* (trad. "Axolotlul"), *"La noche boca arriba"*

(trad. "Noaptea cu faţa la cer") sau *"Sivalande"*. Majoritatea textelor SF sunt regrupate în culegerile *"Las armas secretas"* (1959) şi *"Final del juego"* (1956; trad. "Sfârşitul jocului").

Nu vom insista nici asupra operei de excepţie a lui Jorge Luis BORGES (născut 1899 la Buenos Aires - decedat 1986 Geneva/Elveţia), cunoscut cititorilor români şi căruia revista "Secolul XX" i-a consacrat două numere speciale (nr.9/1967 şi 6/1968). Iată numai câteva dintre povestirile ilustrând geniul borgesian: *"La biblioteca de Babel"* (1939; trad. "Biblioteca Babel"), *"Pierre Menard, autor del Quijotte"* (1939; trad. "Pierre Menard, autorul lui Quijotte"), *"La muerte y la brujula"* (1951; "Moartea şi busola"), *"Tlon Uqbar Tertius"* (1940; trad. idem), *"Loteria de Babilona"* (1941; trad. "Loteria din Babilonia"), *"El informe de Brodie"* (1970; trad. "Relatarea lui Brodie"), *"El acercamiento a Almotasim"* (trad. "Apropierea de Almotasim"), *"Las ruinas circulares"* (trad. "Ruinele circulare"), *"Abenjacan el Bojari, muerto en su laberinto"* (trad. "Abenjacan el Bojari, mort în labirintul său"), *"El inmortal"* (trad. "Nemuritorul"), "Tema trădătorului şi a eroului" şi culegerile *"Ficciones"* (1944; trad. "Artificii") şi *"Aleph"* (1949; trad. idem.). În colaborare cu Bettina EDELBERG a publicat monografia *"Leopoldo Lugones"* (1956), scriitor despre care am pomenit mai sus.

Având în vedere asemenea iluştri reprezentanţi, nu este deloc exagerată referirea la existenţa unei adevărate şcoli argentiniene de SF, care a dat naştere unei întregi pleiade de scriitori de talent şi a căror creaţie ar merita cunoscută. Cu toate dificultăţile de selecţie şi cu scuzele de rigoare pentru subiectivismul inerent, vom enumera câţiva dintre creatorii contemporani şi scrierile lor cele mai cunoscute:

— Eduardo GOLICORSKI: *"La cicatrice de Venus"* (1967), relatând despre peripeţiile erotico-sentimentale ale unui pământean îndrăgostit de o extraterestră (venusiană, bineînţeles), *"A la sombra de los Barbaros"* (1977) şi culegerile *"Adios al manana"* (1967) şi *"Memorias del futuro"* (care, amândouă, includ şi povestiri scrise de Alberto VANASCO). A compilat antologia *"Los Argentinos en la Luna"* (1969) şi, în colaborare cu Marie LANGER, a redactat eseul *"Ciencia - Fiction y psicoanalisis"* (1969).

— Alberto VANASCO: *"Post bombum"* (1966). În afara participării la culegerile comune cu E. GOLICORSKI, a mai publicat şi volumul *"A si escriben los Argentinos"* (1966).

— Angelica GORODISCHER: *"Opus Dos"* (1967), un roman antirasist de politic-fiction, *"Casta Luna electronica"* (1978) şi *"Trafalgar"* (1978);

— Emilio RODRIGUE, psihanalist, autor al culegerii *"Plenipotencia"* (1967) şi al antologiei *"Ecuaccion fantastica"* (1977);

— Alfredo Julio GRASSI: culegerea *"Y las estrellas caeran"* (1967) şi antologia *"Ciencia ficcion: Nuevos cuentos argentinos"* (1968), alcătuită în colaborare cu Alejandro VIGNATI;

— Juan Jacob BAJARLIA: autorul povestirilor *"Formula al antimundo"* (1970) şi *"El dia cero"* (1972), al piesei de teatru *"Los robots"* (1955) şi al antologiei *"Cuentos argentinos de ciencia ficcion"* (1968);

— Magdalena OTANO, de profesie medic, care a publicat nuvela *"Gu Ta Gutarrak"* (1965);

— Eduardo GARLETTI: cu *"Defense interna"* (1968).

Lista acestor autori de reală valoare ar putea fi continuată cu mulţi, mulţi alţii, din care însă ne vom mărgini să-i amintim pe: Hector OESTERHELD, Gloria ALCORTA, Manuel Mujica LAINEZ, Gerardo D. LOPEZ, Joaquim V. GONZALEZ, Syria POLETTI, Norma VITI.

În afara antologiilor de mai sus, pentru formarea unei imagini complete asupra panoramei SF-ului argentinian, mai trebuie consultate *"Primera antologia de la ciencia ficcion latino-americana"* (1970) de Rodolfo ALONSO şi *"Los universos vislumbrados"* (1978), de Jorge A. SANCHEZ.

Nu trebuie neglijată contribuţia teoretică a lui Pablo CAPANNA (*"El sentido de la ciencie ficcion"*; 1966) şi Max NETTLAU (*"Esbozo de historia de las Utopias"*; 1934).

Dintre periodicele care au contribuit la popularizarea genului şi la formarea gustului cititorilor, menţionăm: *"Naracciones terrorificas"* (apărută între anii 1939 - 1950, *"Mas Alla"* (1953 - 1957), *"El lagrimal trifurca"* (1965 - 1974) şi *"Kadath"*.

(Continuare în numărul viitor)

VITRINA LITERARĂ

După o absenţă regretabilă din paginile revistei, iată că vom avea din nou - sperăm, de data aceasta, permanent şi regulat - o panoramă a apariţiilor de carte în România. Noul nostru colaborator va încerca, mai întâi, să vă aducă (cât de cât) la zi.

Editura **Baricada**

Tim Powers - *Palatul mutantului;* 414 pag., 1500 lei. Deşi mutantul există numai în titlu, cartea este una dintre cele mai interesante apărute anul acesta. Recomandată.

Editura **Clasic**

Philip K.Dick - *Invazia divină;* 253 pag., 1300lei. Dacă teologia nu-i o pasiune secretă, păstraţi-vă banii pentru Dick-uri mai bune.

Editura **Cristian**

Alan Dean Foster - *Alien: Al 8-lea pasager;* 269 pag., 1500 lei

Alan Dean Foster - *Aliens: Misiune de pedeapsă;* 285 pag., 1600 lei

Alan Dean Foster - *Alien 3: Planeta condamnaţilor;* 221 pag., 1500 lei. Toate trei cărţile sunt "novelizări" (transpuneri literare ale unor filme), profesionist lucrate de unul din experţii genului.

William Gibson - *Neuromantul*; 335 pag., 2700 lei. Celebrul roman care a impus ciberpunkul. Premii Hugo, Nebula şi altele de care nu ne pasă..Recomandată.

Editura **Elit Comentator**

R.Frakes & W.H.Wisher - *Terminator*; 315 pag., 2300 lei. Novelizare slăbuţă.

Editura **Fantasia**

Curt Siodmak - *Creierul lui Donovan;* 235 pag., 1800 lei. Cu siguranţă că v-aţi prins de subiect numai citind titlul. E tot atât de proastă pe cât arată şi coperta.

Editura **Larry Cart 2000**

Herbert George Wells - *Războiul lumilor;* 206 pag., 1800 lei. Reeditare (ultima ediţie în 1963, Editura Tineretului). Capodopera maestrului rămâne aproape neatinsă de ani. Recomandată.

Editura **Multistar**

Michael Moorcock - *Schoonerul gheţii;* 251 pag., 1150 lei. O idee destul de uzată prin alte părţi. Fără să fie o tratare de excepţie, merită.

Editura **Nemira**

Poul Anderson - *Povara cunoaşterii;* 201 pag., 1000 lei. Una din cele câteva cărţi bune ale lui Anderson. Recomandată.

Isaac Asimov - *A doua fundaţie;* 238 pag., 1500 lei. Al treilea roman din seria "Fundaţiei". Fanii nu-l pot scăpa.

R.Asprin & B.Fawcett - *Mercenarul*; 179 pag., 1500 lei. Doar pretext SF, cartea fiind de tipul "alege şi dă cu zarul ", apreciată sub 16 ani. Păstraţi-vă banii.

William Peter Blatty - *Exorcistul*; 318 pag., 2800 lei. Horror clasic al genului. Recomandată pentru iubitorii de sânge, vomă şi fecale, dar nu numai lor!

John Brunner - *Răbdarea timpului;* 198 pag., 1800 lei. Reeditare (prima ediţie în 1985, Editura Univers).

Philip K.Dick - *Timpul dezarticulat;* 204 pag., 1500 lei. Recomandată.

R.Estes & T.Wham - *Sabia lui Skryling;* 191 pag., 1200 lei. Fantasy. Urmarea "Proscrişilor"

Stephen King - *Christine*; 494 pag., 4500 lei. Horror.

K.Kurtz & D.Turner - *Iniţiatul*; 319 pag., 2200 lei. Mult prea pretenţioasă şi stufoasă (ca să nu mai vorbesc de preţ) pentru ceea ce oferă.

Marco Pensante - *Ziua întunericului;* 397 pag., 3500 lei. Dacă tot aţi dat, daţi şi veţi mai da mii de lei pe ciclul "Dune", nu cred că vă mai spune ceva cam acelaşi lucru scris prost de un italian.

Robert Silverberg - *Pasagerii*; 252 pag., 1500 lei. In mod clar cea mai bună antologie de autor apărută până acum în 1994. Recomandată.

Norman Spinrad - *Agentul haosului;* 165 pag., 900 lei. Bătrâna temă a super-comploturilor interplanetare (eventual galactice), în care eroul cade ca musca-n lapte. Românii se topesc după astea cu comploturi. Deh...

Daniel Walther - *Ambuscadă pe Ornella*; 141 pag., 900 lei. Compromiterea bietului

autor în ochii cititorului român. Probabil cel mai prost roman al lui Walther.

Editura **Olimp**

E.R.Burroughs - *Prinţesa marţiană*; 351 pag., 1800 lei. Fantasy scris de autorul lui Tarzan. Cartea este considerată printre cele mai populare din toate timpurile (în alte ţări, evident).

Diane Carey - *Star Trek, generaţia următoare: Vasul fantomă;* 351 pag., 1200 lei. Novelizare cu eroii din serialul duminical.

Arthur C.Clarke - *2010: A doua odisee spaţială*; 508 pag., 2500 lei. Mi se pare cea mai interesantă dintre cele trei "odisei". Recomandată.

Editura **Ovidiu**

John Brunner - *Oraşul ca o tablă de şah;* 445 pag., 3000 lei. Ştiţi care este asemănarea dintre acest roman şi "Doi ani de vacanţă" al lui Jules Verne? Faptul că ambele au fost scrise de autori cunoscuţi pentru cărţile lor SF. Singurul motiv pentru care consum atâtea rânduri este de a vă avertiza că e minunat scrisă, dar nu-i science fiction! Sau dacă vreţi cu tot dinadinsul este, însă ar însemna să recenzez orice apariţie de political-fiction, începând cu Robert Ludlum şi terminând cu Biblia.

Editura **RAO**

A.E.Van Vogt - *Destinaţia univers;* 206 pag., 2300 lei. Culegere de povestiri. Cred că lucrurile bune ale lui Vogt au apărut deja în România. Mai sunt câteva, dar acesta nu face parte dintre ele.

A.E.Van Vogt - *Imperiul marelui judecător;* 238 pag., 1800 lei. Rămâne cum am discutat.

Editura **Savas**

Pierre Barbet - *Distrugeţi Roma;* 252 pag., 1300 lei. SF pentru cei de maximum 13 ani cu condiţia să le placă istoria (deoarece science fiction nu vor găsi).

Serge Brussolo - *Carnavalul de fier;* 238 pag., 1800 lei. Reeditare (prima ediţie 1992, Editura Valdo). Recomandată.

Serge Brussolo - *Doctorul schelet;* 210pag., 800 lei. Un Brussolo mai slăbuţ.

Serge Brussolo - *Lacăte carnivore;* 251 pag., 1200 lei. Festin pentru fanii horrorganicului autorului francez. Pe mine mărturisesc că a început să mă plictisească.

Sorin Ştefănescu - *Şamanul*; 312 pag., 1500 lei. Fiind un rromân verrde, m-am jurrat să scrriu numai bine desprre ai noştrri. De-aia...

Editura **Ştiinţă & Tehnică SA**

Philip K.Dick - *Loteria solară;* 223 pag., 1300lei. Reeditare (prima ediţie 1991-92, serializare în revista de faţă).

Bogdan Ficeac - *Oameni de rezervă;* 159 pag., 1500 lei. Să nu credeţi că-i vorba despre cei din "eşalonul doi"...

*** - *Almanahul Anticipaţia 1994*; 270 pag., 2700 lei. Cea mai bună antologie (şi singura, de altfel) de povestiri româneşti şi străine. Recomandată.

Editura **Teora**

Alan Dean Foster - *Star Trek;* 192 pag., 1990 lei. Novelizare. Prima serie a Trekkiştilor, deci nu cu personajele de la TVR.

Isaac Asimov - *Eu, robotul;* 223 pag., 1990 lei. Reeditare (prima ediţie în 1967, Editura Tineretului). Colecţia de povestiri care a impus cele trei legi ale roboticii. Recomandată.

Isaac Asimov - *O piatră pe cer;* 206 pag., 1990 lei. Reeditare (prima ediţie în 1981, Editura Univers)

Isaac Asimov - *Sfârşitul eternităţii;* 205 pag., 2490 lei. Reeditare (prima ediţie în Almanahul Anticipaţia 1988). Un roman temporal de calitate. Recomandată.

Editura **Tinerama**

Gerard Klein - *Chirurgii planetari;* 272 pag., 1200 lei. Mai bine nu ştiam cine a scris-o; aşa se destramă miturile...

Editura **Uranus**

Frank Herbert - *Ciuma albă;* 572 pag., 3600 lei. Dacă suportaţi o dizertaţie dialogată despre Irlanda, irlandezi, credinţa lor religioasă şi etc., acoperind 90% din carte (adică vreo 500 de pagini), treaba voastră. Să nu ziceţi că nu v-am prevenit!

Editura **Valdo**

G.Benford & D.Brin - *In inima cometei;* 490 pag., 3500 lei. Super-hard SF (vă place cum le zic?) scris de altcineva decât tot de Asimov şi Clarke. Recomandată.

Steven Spielberg - *Intâlnire de gradul trei;* 254 pag., 1800 lei. Novelizare slabă.

Toma Ritner

FRATELE GEAMĂN

de Sebastian A. Corn

"Niciodată să nu uiţi că sunt în tine şi că-ţi vreau binele" - distrugătorul lui tocmai încasase o torpilă de la un submarin japonez. El ascultase de vocea bizară care i se năştea sub gât şi avusese noroc. În două zile îl găsiseră echipele de salvare.

De atunci, *l*-a auzit mereu. Când încheia afaceri, când se întreba cu ce fată să iasă, ba chiar şi când se întreba ce şampon să folosească. Îl sfătuia mereu. Şi îl sfătuia de bine.

"Dacă vrei să ai succes, ocupă-te de tranzacţii sau de politică. Dacă de ocupi de amândouă, cu atât mai bine" - asta i-o spusese tatăl său. Îl ascultase şi avusese noroc. A ajuns să-şi conducă propria companie. Şi a fost ales guvernator.

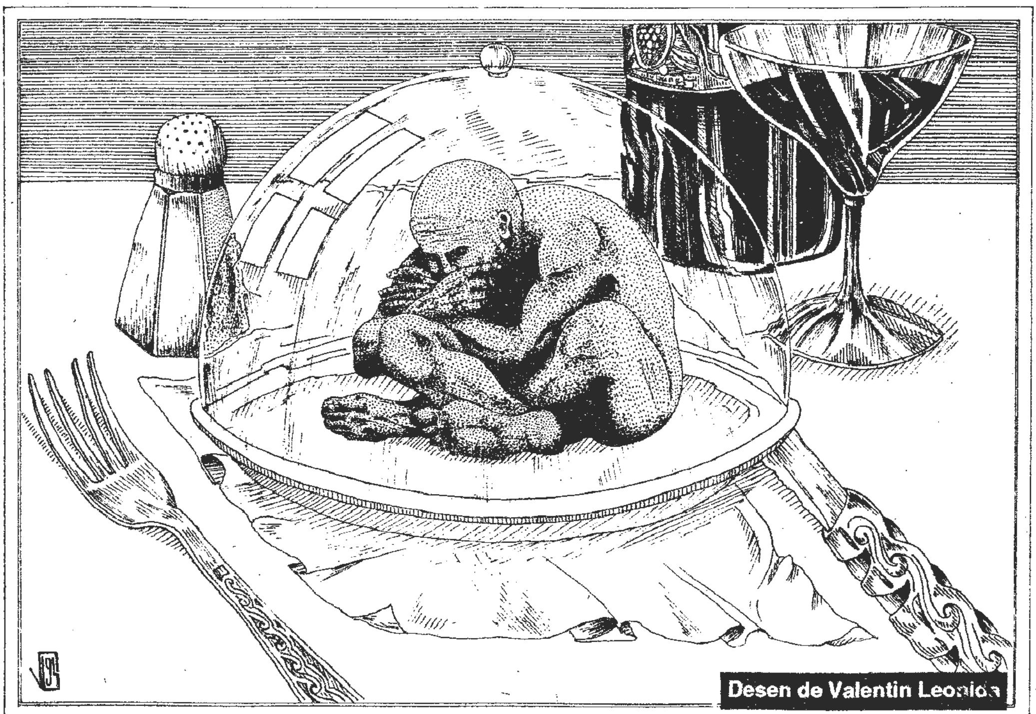
Când tot tatăl său i-a spus că prin *politică* înţelesese că era preferabil să acţioneze din umbră, el ştia deja de lucrul acesta. De la *el*. Dar era prea târziu. Începuse campania prezidenţială.

A câştigat alegerile şi s-a adresat unui medic renumit pentru discreţia sa. "Un efect de diviziune a embrionului", i-a explicat. "Un frate geamăn care creşte în tine. S-au mai descris cazuri. Dar gemenii ăştia interiori se mumifică. Nu trăiesc. În nici un caz nu gândesc." Nu, nu era nimic psihologic. I-a arătat radiografiile, indicându-i ghemul închircit, situat sub gât. O formă umană - fratele lui geamăn. "Dar nu are cum să gândescă", a subliniat doctorul, conducându-l spre maşina în care aştepta M.M.

Nu putea să gândească, dar continua să-i dea sfaturi. Dacă nu le urma, era pedepsit. De electorat şi de soartă. Debarcase în Golful Porcilor şi semnase un Tratat cu Hrusciov. Două eşecuri usturătoare. Iar de M.M. trebuise să se descotorosească. "Pentru că nu *l*-am ascultat", a dedus.

A pus mâna pe telefon, decis să ţină acum cont de opinia *lui*:

"Pregătiţi *Air Force One*. Mâine plec la Dallas" - a hotărît JFK. La celălalt capăt al firului s-a auzit o voce amuzată, aprobând. Sau nu de acolo se auzea?

Desen de Valentin Leonida

MOL ŞI ROCKHART... DOI CĂLĂTORI STELARI, DOI RĂTĂCITORI ÎNTRE MARGINILE... UNIVERSULUI...
DESTINDERE
O AVENTURĂ A LUI MOL ŞI ROCKHART
SCENARIU ŞI DESENE: Riess
GROAR!
MOL! CE-I ASTA?
NU ŞTIU, ROCKHART! AŞ FI MAI LINIŞTIT ÎNSĂ DACĂ AI TRAGE!
BAUM!
ZZZZ!
MOL, SE PARE CĂ N-AM SCĂPAT! FIARA UCISĂ A ATRAS UN STOL DE LIPITORI ZBURĂTOARE!
SĂ FUGIM!

CÂND DEODATĂ...
!
!
BZZZ!
BZZZ!
CLIC!
CLIC!
!
!
ZANG!
ZANG!
SE PARE CĂ SURPRIZA ERA MAI MARE DECÂT LA PRIMA VEDERE...!
MOL, AU SCUTURI ABSORBANTE! ARMA E INUTILĂ...!
MOL! AJUTOR!
BZZZ!
CLIC!!
PLICTICOASE CĂLĂTORIILE ASTEA SPAȚIALE...! NOROC CĂ AVEM PSIHOJOCURILE!
ORICUM, PENTRU ASTĂZI MIE-MI AJUNGE!
SFÂRȘIT

Muntele la Mohamed

de Nancy Kress

"Un om îi dă bani doctorului. Poate va fi vindecat. Poate nu va fi vindecat."
Talmudul

Când răsună soneria instalaţiei de securitate, dr. Jesse Randall juca *go* împotriva computerului său. Harvo Kaneko, colegul său de cameră de la Institutul Medical Downstate, îl învăţase jocul. Până acum, pe reţeaua de sub scanner se aflau nouăsprezece piese strălucitoare, negre şi albe. Jesse se încruntă; computerul se pricepea foarte bine să înconjoare spaţiul gol, din două mutări, şi nu putea să-şi dea seama cum să-l oprească. Soneria îl făcu să tresară.

Anne? Dar era de serviciu la spital până la unu. Sau poate că-i reţinuse greşit tura...

Traversă nerăbdător micul living până la ecranul interfonului. Nu era Anne. Trei etaje mai jos un om stătea pe stradă, uitându-se fix în monitor. Era firav şi blond, îmbrăcat în blugi şi jachetă zdrenţuită, cu o căciulă bine trasă pe cap. Lobii urechilor îi erau roşii de frig.

— Da? zise Jesse.

— Doctor Randall?

Vocea era joasă şi răguşită.

— Da.

— Aţi putea veni până jos, un minut, să vorbiţi cu mine?

— Despre ce?

— Ceva despre care-i musai să vorbim. E ceva personal. M-a trimis Mike.

Jesse fu strbătut de un fior. Atunci, asta era. Îşi menţinu vocea pe un ton neutru.

— Cobor imediat.

Închise monitorul, scoase discul din memorie şi-l duse în dormitor, unde îl trecu de câteva ori peste un magnet. Îşi împachetă într-o geantă sport instrumentele medicale: antiseptice, antibiotice, catgut, clame, seringi, scanner electro-medical, atât de multe instrumente câte puteau încăpea. Râse o dată în timp ce le înghesuia pe toate înăuntru. Se îmbrăcă cu o canadiană călduroasă cumpărată la mâna a doua de la magazinul armatei şi marinei, apoi puse pistolul, de asemenea cumpărat la mâna a doua, în buzunarul canadienei. Deşi, bineînţeles, celălalt om avea să se ocupe de siguranţa lor. Dar lui Jesse îi plăcea senzaţia, o greutate destul de mare pe partea dreaptă. Reintroduse discul în sistemul de securitate şi încuie uşa. Computerul tot se mai prefăcea că-şi cântărea mutarea la *go* deşi avea capacitate de decizie, desigur, evasi-instantanee.

— Încotro?

Omul cel firav nu răspunse. Se depărtă de clădire cu paşi mari, hotărât, iar Jesse îşi dădu seama că n-ar fi trebuit să spună nimic. Îl urmă pe om de-a lungul străzii, ducându-şi geanta sport în mâna stângă.

Ceaţa venise plutind dinspre port. Boston avea un miros umed şi cenuşiu, de debarcadere putrede, peşti morţi şi gunoi. Chiar şi aici, în Enclava de Securitate Morningside, unde acea parte din taxele de întreţinere a apartamentelor, care rămânea de la securitate, era dată pentru menţinerea curăţeniei pe străzi. Prin negură luceau lumini galbene, stivuite pe douăsprezece etaje, dar foarte înghesuite; nici chiar cei cu asigurări nu-şi puteau permite să încălzească mult spaţiu.

Acolo unde mergeau n-avea să fie deloc căldură.

Jesse îl urmă pe omul cel firav în josul treptelor de la metrou. Tipul plăti pentru amândoi, o mostră de demnitate donquijotească ce-l făcu pe Jesse să surâdă. La lumină îl văzu mai bine: Bărbatul era mai în

vârstă decât crezuse, cu riduri întreţesute împrejurul ochilor şi buze lungi, subţiri, ce acopereau dinţi foarte stricaţi. Probabil nu avusese coroane dentare niciodată în viaţă. Ce fusese în scanarea lui genetică? Dumnezeule, ce sistem.

— Cum te cheamă? întrebă pe când aşteptau pe peron.

Îşi păstră vocea pe un ton jos, pentru orice eventualitate.

— Kenny.

— În regulă, Kenny, zise Jesse, şi zâmbi. Kenny nu zâmbi drept răspuns. Jesse îşi spuse că era ridicol să se simtă jignit; aceasta nu era o vizită în societate. Se uită ţintă la şine până când veni metroul.

La acea oră singurii călători erau trei bărbaţi cu înfăţişare dură, doi negri şi unul alb, şi o fată hispanică cu înfăţişarea încă şi mai dură, îmbrăcată într-o rochie lungă, roşie. După un minut, Jesse îşi dădu seama că fata era sub controlul unuia dintre bărbaţii negri care stăteau la celălalt capăt al vagonului. Jesse avu grijă să nu se mai uite la ea. Totuşi nu se putea abţine să nu fie curios. Părea sănătoasă. Toţi patru păreau sănătoşi, ca şi Kenny, cu excepţia dinţilor. Poate că nici unul dintre ei nu era neasigurabil; poate că pur şi simplu nu-şi puteau găsi un serviciu. Sau nu vroiau. Nu era treaba lui să-i judece.

Tocmai din cauza asta o făcea, nu-i aşa?

Celelalte două dăţi fusese atât de uşor pe cât îi spusese Mike că avea să fie. O sutură de deltoid la o fată tânără, rănită într-o luptă cu cuţitele şi tratarea arsurilor unui bebeluş opărit de o oală cu apă fiartă, răsturnată de pe o sobă. Ambele dăţi familiile fuseseră atât de recunoscătoare, de respectuoase. Cunoşteau riscul pe care şi-l asuma Jesse. După ce tratase bebeluşul şi lăsase antibiotice şi analgezice pe pateticul înlocuitor al mesei de bucătărie, o scândură aşezată peste radiatorul scos din funcţiune, tânăra mamă hispanică îi apucase mâna şi i-o acoperise cu sărutări. Stânjenit, se întorsese spre soţul ei şi-i zâmbise, dorind să spună ceva, vrând să clarifice că nu era decât un autor de binefaceri sporadice care, întâmplător, avea o diplomă medicală.

— Cred că sistemul e împuţit. Companiilor de asigurare n-ar fi trebuit niciodată să li se permită să refuze ocrotirea sănătăţii pe baza scanărilor genetice a bolilor potenţiale, iar patronilor n-ar fi trebuit niciodată să li se permită menţinerea preţurilor scăzute prin angajări pe bază de sănătate. Dacă asta ar fi o ţară civilizată, la ora asta am avea ocrotirea sănătăţii asigurată la scară naţională!

Hispanicul îl privise cu o figură lipsită de expresie.

— Unii dintre noi încearcă să se poarte mai bine, zisese Jesse.

Mike - doctor Michael Cassidy - le spusese acelaşi lucru lui Jesse şi Anne, la sfârşitul unei seri lungi când băuseră sărbătorind ajungerea la jumătatea stagiaturilor. Deşi, retrospectiv, lui Jesse i se părea că Mike nu băuse foarte mult. De fapt nici nu spusese direct foarte mult. Totul era subînţeles, sondare mascată ca filozofie de pahar. Dar Anne înţelesese şi refuzase imediat.

— Dumnezeule, Mike, ai putea fi concediat din spital! Regulamentele interzic stagiarilor să expună spitalul la ameninţarea unui proces pentru tratament eronat fără asigurare. Nu sunt bani.

Mike zâmbise şi-şi rotise ochelarii între degetele lungi, ca de pianist.

— Doctorii sunt liberi să trateze pe cine doresc, pe propriul lor risc, chiar şi pe neasigurabili. *Carter contra Sunderland*.

— Nu în timp ce un spital le plăteşte asigurarea pentru tratamente eronate ca stagiari, dacă spitalul îşi exercită dreptul de a le interzice asta. *Janisson contra Lechevko*.

Mike a râs degajat.

— Atunci lăsaţi-o baltă, amândoi. E doar conversaţie.

Anne a zis:

— Dar tu personal rişti...?

— Nu e drept, a intervenit Jesse - oare ea nu înţelegea că Mike n-ar dori să se incrimineze într-un lucru ca ăsta? - că o parte atât de mare a populaţiei nu poate obţine asigurare. În fiecare an se adaugă mai multe bariere pentru pre-tendinţe din scanările genetice, iar amărâţii ăia nici nu s-au îmbolnăvit încă!

Vocea i se ridicase. Anne aruncă o privire nervoasă împrejurul barului. Profilul ei era drăgălaş, o curbă senină care-i amintea lui Jesse de paravanele acelea coreene din magazinele scumpe de pe bulevardul Commonwealth. Şi avea picioare drăgălaşe, sâni drăgălaşi, totul drăgălaş. Se gândise, poate acum că erau vecini în enclava Morningside...

— Încă un rând, răspunsese Mike.

Spre deosebire de tatăl copilului ars, care nu-i răspunsese deloc lui Jesse. Pentru

a-şi ascunde uşoara stânjeneală - mama fusese aşa plină de efuziune - Jesse a privit prin apartamentul înghesuit. Pe perete, în rame ieftine de plastic, erau fotografii de oameni cu păr negru, bogat, întinşi cu toţii în pat. Jesse citise despre asta: Era un fel de protest mut, lipsit de putere. Toate persoanele fuseseră fotografiate pe patul morţii. Una dintre ele era o fată frumoasă, cu ochii închişi şi mâna întinsă puţin deasupra capului, ca şi când ar fi dormit. Hispanicul a urmărit privirea lui Jesse şi a coborât ochii.

— Drăguţ, a zis Jesse. Bune fotografii. Nu ştiam că sunteţi aşa de pricepuţi cu un aparat de fotografiat.

Tot nimic.

Mai târziu, lui Jesse i-a trecut prin minte că poate tipul nu înţelegea engleza.

Metroul se opri cu un scrârţâit prelung, de instalaţii prea vechi, prea prost întreţinute. Nu erau bani. Boston, ca şi restul ţării, era falimentar. Timp de o clipă Jesse crezu că frânele n-aveau să ţină deloc şi inima îi tresări, dar Kenny nu se arătă emoţionat, aşa încât Jesse încercă să facă la fel. Vagonul se opri în cele din urmă. Kenny se ridică, iar Jesse îl urmă.

Erau undeva în Dorchester. Trei bărbaţi se îndreptară repede spre ei şi mâna dreaptă a lui Jesse se strecură către buzunar.

— Ăsta e? făcu unul din ei către Kenny.

— Mda, zise Kenny. Doctor Randall, iar Jesse se relaxă.

Era inexplicabil, de fapt. Probabil nu era o idee bună ca doi oameni singuri să meargă prin cartierul acesta. În cinci era mai bine. Organizaţia lui Mike ştie sigur ce face.

Oamenii mergeau repede. Cartierul era mai bun decât îşi imaginase Jesse: case mici, îngrijite, fiecare a treia sau a patra cu un petec de peluză îngheţată dinainte. Câteva aveau chiar răsaduri de flori. Dar ferestrele erau zăbrelite, şi deasupra tuturor plutea ceaţa cenuşie, frigul umed, mirosul atotpătrunzător de gunoi.

Casa în care intrară n-avea nici un răsad de flori. Uşa de la intrare, din oţel, cu trei broaşte, dădea direct într-o cameră de zi mobilată cu o canapea lăsată, un televizor şi un divan străvechi, din a cărui spetează de PAL curgeau aşchiile ca mătreaţa. Pe divan zăcea o fetiţă, cu ochii strălucind de febră.

Canapeaua, televizorul, speteaza dispărură. Jesse simţi cum eul profesional preia controlul, o senzaţie la fel de curată şi proaspătă ca scufundarea în apă rece. Îngenunche lângă pat şi zâmbi. Fata, care părea să aibă nouă sau zece ani, nu zâmbi drept răspuns. Avea o faţă prelungă, pământie, ursuză, dar părul lung, castaniu de pe pernă era minunat: curat, lucios şi bine întreţinut.

— Burta, zise unul dintre bărbaţii care-i întâmpinaseră la metrou. Jesse ridică privirea la auzul notei din vocea lui, şi-şi dădu seama că acesta trebuie să fie tatăl copilului. Mâinile bărbatului tremurară în timp ce trase cearşaful de pe corpul fetei. Abdomenul era umflat şi plăpând.

— De când este în starea asta?

— De ieri, spuse Kenny, atunci când tatăl nu răspunse.

— Greţuri? Vărsături?

— Mda. Nu poate să ţină nimica-n stomac.

Mâinile lui Jesse palpară cu blândeţe. Fata ţipă.

Apendicită. Spera din toată inima că nu se declanşase peritonita. Nu vroia să aibă de-a face cu peritonita. Nu aici.

— Aduceţi toate lămpile pe care le aveţi, cu becurile cele mai strălucitoare. Fierbeţi apă...

Ridică privirea: În cameră era foarte rece.

— Funcţionează soba?

Tatăl încuvinţă. Părea palid. Jesse zâmbi şi spuse:

— Nu cred că e ceva ce nu putem trata aici, cu puţin noroc.

Bărbatul nu răspunse.

Jesse îşi deschise geanta, gândind cu repeziciune. Bisturiu laser, clame sterile, scaramină - putea s-o facă chiar fără asistenţă medicală cu condiţia să nu fie peritonită. Dar dacă... fata gemu şi-şi întoarse faţa de la el. Avea lacrimi în ochi. Jesse se uită la bărbatul cu aceeaşi figură prelungă, pământie, şi păr castaniu.

— Eşti tatăl ei?

Bărbatul încuviinţă.

— Trebuie să-i văd scanarea genetică.

Bărbatul îşi încleştă ambii pumni pe lângă corp. O, Doamne, dacă nu avea actul oficial... Jesse citise că uneori neasigurabilii le ardeau. O femeie, furioasă pe hârtia care avea s-o ţină totdeauna în afara clasei mijlocii, o expediase prin poştă, mânjită cu fecale şi împachetată cu un explozibil plastic, preşedintelui. Apăruseră titluri, articole, petiţii... şi nimic nu se schimbase. O ţară luptând pentru însăşi supravieţuirea sa economică nu ezita să sacrifice trupe din prima linie. Dacă pentru acest copil nu era nici o

scanare genetică, Jesse nu putea folosi scaramina, acel stimulent miraculos al sistemului imunitar, la care aproximativ cincisprezece la sută din populaţie avea o reacţie fatală. Fără scaramină, în aceste condiţii operatorii, şansele de infecţie postoperatorie creşteau considerabil. Dacă fata nu putea să suporte scaramina...

Tatăl îi înmână lui Jesse documentul laminat, cu sigiliul adânc imprimat în colţul de sus. Jesse îl parcurse rapid. Antioncogenul RB necesar de pe al unsprezecelea cromozom era prezent. Fata nu era potenţial alergică la scaramină. Se numea Rosamund.

— Okay Rose, spuse Jesse cu blândeţe. Am să te ajut. Peste foarte puţină vreme ai să te simţi cu mult mai bine...

Îi înfipse acul cu anestezic în braţ. Fata tresări şi ţipă, dar după un minut îşi pierdu cunoştinţa.

Jesse dădu deoparte cearşafurile, în ciuda frigului, şi le spuse oamenilor cum să le fiarbă. Împrăştie betadină peste abdomenul ei umflat şi reglă bisturiul laser pentru incizie.

Caracteristica vieţii părinţilor săi fusese precauţia. *Ai grijă să nu cazi! Condu cu grijă! Nu vorbi cu străinii!* Născuţi în timpul depresiunii - cea dinainte - au investit doar în bonuri de tezaur şi în propriul lor teren suburban de 600 m^2. Când marşurile de protest din Selma şi Washington se transformaseră în asasinate în Detroit şi Kent State, au clătinat din cap cu înţelepciune: *Vezi? Am spus noi. Nu iese nimic bun din implicarea în lucruri care nu te privesc.* Tatăl lui Jesse avusese acelaşi serviciu timp de treizeci de ani; mama lui considera că era imoral să cumperi ceva ce nu se vindea în magazin. Au aşteptat până când ea a trecut de patruzeci de ani pentru a-l avea pe Jesse, singurul lor copil.

La şaisprezece ani, Jesse îi dispreţuise; la douăzeci şi patru, îi compătimise; la douăzeci şi opt, vârsta lui actuală, îi iubea cu o recunoştinţă disperată, incomplet eliberată de dispreţ. Pierduseră atât de mult, îndrăzniseră atât de puţin. Acum trăiau în Florida, pensionaţi şi fericiţi şi fercheşi. “Fondul de pensie” - aşa îi spuneau, ca şi când era un diamant celebru sau o moşie iubită - a fost redus de preţurile colapsului la costul unui bungalow cu un dormitor, covoare bej şi piscină. În apele placide, artificial de albastre ale piscinei, soţii Randall contemplau viziuni clorinate ale triumfului.

— Chiar şi după ce ne-am pensionat, îi spunea cu mândrie mama lui Jesse, n-a trebuit să mergem înapoi.

— Iată ce aduce chibzuiala, fiule, adăuga totdeauna tatăl său. Şi munca susţinută. Nu-i nici un motiv ca leşinaţii ăştia de azi să nu poată face la fel.

Jesse privea împrejurul curţii lor mărunte, uitându-se la raţele de plastic rânduite ca nişte pietre funerare, la gardul viu tuns cu fanatism, la tenda în dungi alb-albastre şi braţele îi executau mişcări zvâcnite, curioase, ca şi când îi erau strâns legate de corp.

— Drăguţ, mamă. Drăguţ.

— Ştiu asta, a spus ea, şi a făcut şmechereşte cu ochiul. Jesse întorsese privirea înainte ca ea să-i poată vedea stânjeneala. În minte i se ivise Boston, uriaş, fascinant şi strălucitor, febril ca o bandă exotică.

Nu era peritonită. Jesse ampută bucata de ţesut infectată care fusese apendicele lui Rosamund. În timp ce închidea incizia cu mişcări iuţi, sigure, auzi un clic. Un aparat de fotografiat. Nu putu să întoarcă privirea, însă dintr-un impuls brusc de euforie îi spuse celui care făcea fotografia:

— De data asta nu mai e pentru expoziţie. Fetiţa asta o să *trăiască*.

După ce închise incizia, Jesse administră o doză masivă de scaramină. Îi instrui cu atenţie pe Kenny şi pe tatăl fetei cu privire la medicaţie, dietă, procedurile pentru menţinerea condiţiilor antiseptice care, din moment ce erau neadecvate, făceau scaramina atât de necesară.

— Sunt de serviciu următoarele treizeci şi şase de ore la spital. Am să mă întorc miercuri seara, va trebui fie să veniţi să mă luaţi, fie să-mi daţi adresa, am să iau un taxi şi...

Tatăl inspiră iute, tremurat, ca un hohot de plâns. Jesse se întoarse spre el.

— Are o şansă zdravănă de vindecare, procedura asta nu e...

O femeie năvăli dintr-o cameră dosnică, ţipând.

— Nu, nu, nuuuuuu...

Încercă să se arunce pe pacientă. Jesse îi sări înainte, dar Kenny a fost mai rapid. O înşfăcă de talie, ţintuindu-i braţele pe lângă corp. Femeia se luptă cu el, tânguindu-se şi strigând, în timp ce o târa înapoi pe uşă.

— Criminalule, ucigaş de copii, nuuuu-

uu...

— Nevastă-mea, zise tatăl în cele din urmă. Ea nu... nu înțelege.

Probabil doctorii erau diavoli pentru ea, se gândi Jesse. Zei care le interziceau oamenilor vindecarea pe care puteau s-o ofere. Sărmanii amărâți. Simți un val de mândrie mută pentru că putea să-i învețe o altă lecție.

Tatăl continua să se uite la Rosamund care acum dormea liniștită. Jesse nu putea să-i vadă ochii celuilalt bărbat.

Întors acasă, în apartament, deschise o cutie de bere. Se simțea bine. Oare era prea târziu să-i telefoneze lui Anne?

Era - ceasul computerului arăta 2:00 A.M. Probabil Anne s-a culcat deja. Peste încă șapte ore, la propria lui tură începea, dar Jesse nu putea să doarmă.

Se așeză la computer. Până la urmă mașina nu mutase ca să-i înconjoare pătratul gol. Probabil avea altceva în minte. Zâmbind și sorbind din bere, Jesse începu să-și confrunte istețimea cu aceea a computerului coreean în străvechiul joc japonez, pe când noaptea se apropia de sfârșit.

După două zile se întoarse s-o controleze pe Rosamund. Casa - tip era părăsită, cu scânduri țintuite în diagonală peste fereastră. Inima lui Jesse începu să zvâcnească. Îi fu frică să ceară informații de la vecini; bărbați în haine negre tot intrau și ieșeau din casa de alături, iar privirile le erau reci. Nu se putu gândi ce altceva să facă.

După alte patru schimburi ajutorul de șerif îl așteptă la ușa clădirii, neputând să treacă de monitoarele de securitate până când nu se întorcea Jesse acasă.

STATUL MASSACHUSETTS
ȚINUTUL SUFFOLK
TRIBUNALUL SUPERIOR

Către *Jesse Robert Randall* din *Enclava de Securitate Morningside, Clădirea 16, Apartamentul 3 C, Boston*, ținutul Suffolk. Întrucât *Steven & Rose Gocek* din Boston, din ținutul Suffolk au declanșat o acțiune de prejudiciu împotriva dumneavoastră, care va fi înaintată Tribunalului Superior situat la Boston, în ținutul Suffolk, pe *18 octombrie 2004*, în care sunt cerute daune în valoare de *$ 2.000.000* după cum urmează:

PREJUDICIU ȘI/SAU SUSPENDARE PENTRU APLICAREA UNUI TRATAMENT ERONAT

după cum va reieși mai amănunțit din declarația ce va fi înregistrată la sus-numitul tribunal când și dacă sus-numita acțiune va fi deschisă acolo:

VĂ ORDONĂM, dacă intenționați să vă apărați în vreun fel împotriva sus-numitei acțiuni, ca la data de mai sus, sau în cadrul intervalului de timp suplimentar permis de lege, să înregistrați depoziția dumneavoastră scrisă și răspunsul dumneavoastră scris, sau alte petiții legale, pentru a fi îndosariate la biroul grefierului căruia trebuie să-i returnați prezenta, și să vă apărați împotriva sus-numitei acțiuni în conformitate cu legea.

Neaducerea la îndeplinire a prezentei va fi pe răspunderea dumneavoastră, căci în acest caz sus-numita judecată poate fi declanșată împotriva dumneavoastră în sus-numita acțiune fără somație suplimentară.

Martor, *Lawrence F. Monastersky, Esquire*, la *Boston*, în ziua de *patru martie*, anul Domnului două mii *patru*.
Alice P. McCarren
Grefier.

Jesse ridică privirea de pe hârtie. Ajutorul de șerif, un bărbat cu trupul moale și ochi mici, luminoși, se uită la el fără să clipească.

— Dar ce... ce s-a întâmplat?

Ajutorul privi în gol, peste umărul stâng al lui Jesse, atitudine semnificând că nu spunea în mod oficial ceea ce spunea.

— Fetița a murit. Aceea pe care ei zic că ai tratat-o dumneata.

— A murit? De ce? Dar m-am întors...

Se opri, plin de nesiguranță subită, dezgustătoare cu privire la ceea ce recunoștea. Ajutorul de șerif privi în continuare peste umărul său.

— Vrei să-ți dau un sfat, doctore? Ia-ți un avocat.

Doctor, avocat, căpetenie indiană, îi trecu lui Jesse brusc prin cap, prostește. Cumva, prostia îl făcu să înțeleagă toată situația. Era dat în judecată. Pentru aplicarea unui tratament eronat. De către un neasigurabil. Acum. El, Jesse Randall. Care doar încercase să ajute.

— Frig pentru perioada asta, remarcă ajutorul de șerif. Se moare de frig și malnutriție aici, în Roxbury și Dorchester și Southie. Nici chiar nenorocita de vreme nu

ne lasă-n pace.

Jesse nu putu să răspundă. O pală de vânt dinspre port făcu să-i fluture hârtia din mână.

— Aşa stau lucrurile, zise avocatul.

Părea obosit, un omuleţ într-un birou prăfuit, căptuşit cu cărţi de legislaţie de mâna a doua.

— Spitalul a încheiat asigurări împotriva practicii eronate pentru personalul său, incluzându-i pe stagiari. Făcând asta, a intrat într-un contract cu anumite obligaţii şi interdicţii pentru fiecare parte. Dacă un incident anume se încadrează la aceste interdicţii, contractul nu este valabil cu privire la acel incident. O asemenea interdicţie prevede că stagiarii nu vor fi protejaţi dacă tratează persoane neasigurate decât în cazul în care acel tratament are loc în incinta spitalului sau dacă stagiarul are motive rezonabile să presupună că persoana în cauză este asigurată. Nu acestea sunt circumstanţele pe care mi le-ai descris.

— Nu, spuse Jesse.

Avea senzaţia că volumele cu legislaţie cădeau de pe rafturile de sus, încet dar inexplicabil, ca nişte mici gheţari verzi şi bruni. I se părea că afară se întâmplă acelaşi lucru cu acoperişurile clădirilor.

— Ca urmare, nu eşti protejat de nici o asigurare împotriva tratamentului eronat. Alt set de date: De-a lungul ultimilor cinci ani deciziile juriilor în cazuri de tratament eronat au fost în proporţie de 85 la sută în favoarea reclamanţilor. Companiile de asigurare şi adunările legislative sunt constituite din asigurabili, doctor Randall. Totuşi, juriile sunt încă alese prin tragere la sorţi din totalitatea cetăţenilor. Or, majoritatea cetăţenilor de rând educaţi găsesc căi pentru a scăpa de datoria de jurat. Totdeauna au găsit. E probabil ca juriile să fie alcătuite, în proporţie de 65 la sută sau mai mult, din neasigurabili. Este ultimul loc în care săracii mai exercită, efectiv, multă putere şi o folosesc.

— Vrei să spui că sunt un om mort, zise Jesse ameţit. Or să mă găsească vinovat.

Micul avocat avea o înfăţişare îndurerată.

— Nu “mort” doctore. Condamnat la detenţie - foarte probabil. Dar detenţia nu e moarte. Nici măcar moarte pe plan profesional. Spitalul poate să te concedieze sau nu - au acest drept - dar oricum poţi să-ţi termini stagiul altundeva. Şi procesele pentru tratament eronat, indiferent cum se termină, nu sunt în sine un motiv pentru suspendarea unei licenţe medicale. Poţi să fii doctor în continuare.

— Şi pe cine să tratez? strigă Jesse.

Ridică brusc mâinile. Cărţile alunecară puţin mai repede.

— Dacă voi fi închis va trebui să mă declar falit - aşa n-am cum să plătesc un aranjament cu juriul! Şi chiar dac-aş găsi alt post la vreun spital de mâna a treia din Podunk, nici un medic decent nu m-ar accepta vreodată ca asociat. Ar trebui să lucrez singur, fără bani ca să-mi aranjez mai mult de un cabinet prăpădit situat Dumnezeu ştie *unde*... şi chiar şi asta presupunând că pot găsi un spital care să mă lase să-mi termin stagiul. Totul pentru c-am vrut să ajut oameni în care se-aruncă cu noroi!

Avocatul îşi scoase ochelarii şi şterse gânditor lentilele cu un petic de stofă.

— Poate că aruncă şi ei cu noroi.

— Ce?

— N-ai întrebat care anume sunt acuzaţiile, doctore.

— Aplicarea unui tratament eronat! Puştoaica a murit!

— De la o reacţie alergică faţă de scaramină, zise avocatul.

Mânia se scurse din Jesse. Deveni foarte liniştit.

— Era alergică la scaramină, spuse avocatul. N-ai clarificat asta. O problemă medicală fundamentală.

— Eu...

Cuvintele nu vroiau să iasă. Văzu iar graficul laminat al scanării genetice, analiza detaliată a cromozomului 11. Un aparat foto ţăcănind, înregistrând faptul că el era acolo. Femeia isterică, mama, năvălind din camera din spate: Nuuuuuu... Tatăl stând împietrit, cu privirea coborâtă.

Nu era posibil.

Nimeni nu şi-ar omorî propriul copil. Nu pentru a-l discredita pe unul din cei norocoşi, avuţi, asigurabili, angajabili... Nimeni n-ar face asta.

Avocatul îl privea atent, cu ochelarii în mână.

Jesse spuse:

— Doctorul Michael Cassidy... şi se opri.

— Doctorul Cassidy ce? zise avocatul.

Dar dintr-o dată Jesse nu mai văzu decât şirul de raţe din plastic din curtea părinţilor săi, în Florida, aliniate la fel de precis ca

nişte pietre funerare, colorate în galben hidos, ţipător, cum mărşăluiau fără să se abată din drum şi numai ele ştiau unde se duceau.

— Nu, spuse Michael Cassidy. Nu l-am trimis eu.

Stăteau în parcarea spitalului. Vântul aducea zăpadă dinspre est. Cassidy îşi cuprinse torsul cu amândouă braţele şi se legănă înainte şi-napoi.

— N-a venit din partea noastră.

— A zis că da!

— Ştiu. Dar n-a venit de la noi. Probabil că grupul lui a auzit că oferim ajutor ilegal, a luat numele tău de la cineva...

— Dar de ce? strigă Jesse. De ce să mă ia pe mine în colimator? De ce să omoare un copil doar ca să fiu luat în colimator *eu*? Sunt un nimic!

Faţa lui Cassidy se crispă. Jesse văzu că spaima celuilalt faţă de situaţia sa era reală, compasiunea lui veritabilă, şi amândouă inutile. Cassidy nu putea face nimic.

— Nu ştiu, şopti Cassidy. Iar apoi: Ai de gând să le spui despre mine la procesul pentru tratament eronat?

Jesse se întoarse şi plecă fără să răspundă, cu faţa către vânt.

Şeful secţiei Chirurgie, Jonathan Eberhart, îl chemă în biroul său chiar înainte ca Jesse să intre în tură. Înainte, nu după. Asta era suficient ca să-i spună tot. Devenea foarte priceput la descoperirea întregului pornind de la un singur element.

— Stai jos, doctore, spuse Eberhart.

Vocea lui, în mod normal austeră, conţinea o compasiune nedorită. Jesse o percepu şi se strădui să nu se înfioare.

— Am să stau în picioare.

— E foarte dificil, zise Eberhart, dar cred că înţelegi deja poziţia noastră. Nu este o poziţie pe care-ar fi ales-o vreunul din noi, dar pe asta o avem. Acest spital lucrează cu un deficit uriaş. Majoritatea pacienţilor nu pot să achite costurile îngrijirii sanitare moderne, tehnologizate. Guvernul statului şi cel federal sunt amândouă înglodate în datorii enorme. Fără companiile de asigurare şi sprijinul filantropic particular al câtorva familii bogate nu am putea să ne deschidem uşile absolut nimănui. Dacă ne vom pierde nivelul de asigurare vom...

— Am rămas pe drumuri, spuse Jesse. Corect?

Eberhart privi afară, pe ferastră. Ningea. Odată, şofând prin Enclava de Securitate Oceanview pentru a lua o fată cu care avea întâlnire, Jesse îl văzuse pe Eberhart construind un om de zăpadă împreună cu doi copilaşi, probabil nepoţii săi. Chiar şi rostogolind bulgări turtiţi de zăpadă, Eberhart avusese demnitate.

— Da, doctore. Îmi pare rău. Din câte înţeleg, elementele cazului dumitale nu sunt discutabile sub aspect legal. Stagiul dumitale aici s-a terminat.

— Vă mulţumesc, zise Jesse, o formalitate ciudată înlocuindu-i grosolănia. Pentru tot.

Eberhart nici nu răspunse nici nu se întoarse. Umerii săi, încadraţi în fereastra cenuşie, alunecară brusc înainte. Jesse se gândi că putea să fi avut subit un acces acut de osteoporoză. Împotriva căruia, bineînţeles, ar fi complet asigurat.

Împachetă computerul la urmă, potrivind cu grijă fiecare componentă în ambalajul său original. Poate că asta avea să ridice preţul pe care cei de la Second Thoughts erau dispuşi să i-l dea: Priviţi-l, aproape nou, e încă în cutia originală. În ultimul moment se hotărî să păstreze piesele pentru jocul go, înghesuindu-le în valiză împreună cu hainele şi aparatura medicală. Doar această valiză avea să-l însoţească.

Când termină de împachetat urcă două etaje şi sună la soneria lui Anne. Tura ei se încheiase cu o jumătate de oră în urmă. Poate nu adormise încă.

Îi deschise îmbrăcată într-un halat larg, albastru, cu periuţa de dinţi în mână.

— Bună, Jesse, mă tem că-s foarte obosită...

Nu mai credea în ocolişuri.

— Ai vrea să serveşti cina cu mine mâine seară?

— O, îmi pare rău, nu pot, răspunse Anne.

Îşi mută greutatea,aşa că un picior gol stătea deasupra celuilalt, o atitudine atât de copilărească încât sigur era stingherealā. Unghiile de la picioarele ei erau netede şi lucioase.

— După tura ta următoare? întrebă Jesse fără să zâmbească.

— Nu ştiu când...

— După cealaltă?

Anne tăcea. Privi în jos la periuţa ei de dinţi. O dâră de pastă subţire, imaculată, se încolăcea peste peri.

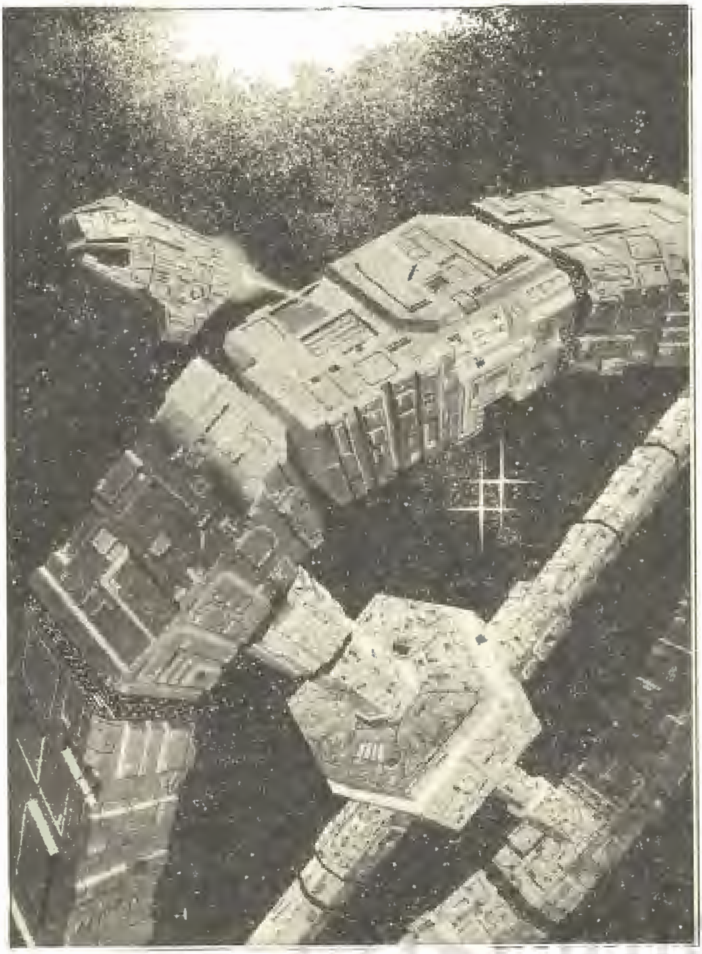
— Bine, spuse Jesse pe un ton plat. Vroiam doar să fiu sigur.

— Jesse... strigă Anne după el, dar nu se întoarse. Putea deja să înţeleagă din vocea ei că de fapt nu mai avea nimic de spus. Dacă s-ar fi întors ar fi fost doar pentru o ultimă privire la degetele de la picioarele ei, lustruite şi lucioase ca pietrele de *go*, iar privitul chiar părea să nu aibă nici un rost.

Se mută într-un hotel ieftin de pe Boylston Street, într-o cameră de mărimea unei cămări cu trei broaşte la uşă şi gratii la ferestre, unde banii aveau să-i ţină mult. În fiecare dimineaţă lua metroul până la biblioteca din Copley Square, închiria o nişă cu computer şi scria scrisori către spitalele din întreaga ţară. De asemenea răspundea la anunţuri selectate din *Jurnalul de Medicină al Noii Anglii*, la acelea care ofereau posturi în afara zonelor metropolitane, unde licenţa nu era indispensabilă, sau locuri cu plată redusă, în cercetarea medicală, pe care era posibil să nu le dorească prea mulţi oameni, sau posturi de asistenţă. După-amiezele se plimba pe străzile murdare din Dorchester, căutându-l pe Kenny. Avocatul care-i reprezenta pe domnul şi doamna Steven Gocek, părinţii decedatei Rosamund, nu vroia să-i dea nici o adresă. Nici propriul său avocat nu vroia, cel cu cărţile gata să cadă şi clientelă disperată; Jesse îşi pierduse deja toată încrederea în el.

Nu l-a văzut niciodată pe Kenny pe străzile îngheţate.

În ultima săptămână din martie un vânt neobişnuit de cald începu să bată dinspre sud, şi se menţinu. Şofrani şi narcise galbene răsăriră între clădirile dărăpănate. Apărură copii, alergându-se pe străzile pline de gunoaie, ţipând răguşit. De la spitale şi patroni sosiră refuzuri. Jesse tot nu le spusese părinţilor săi ce se întâmplase. În aprilie ridică de două ori receptorul unui telefon public şi de două ori văzu iar raţele din plastic mărşăluind pe gazonul artificial, iar înăuntrul său ceva se închise, trântindu-se atât de tare încât nici chiar numărul de telefon nu izbuti să treacă.

Desen de Lucian Băbeanu

Într-o zi însorită din mai se plimba în parc. Oraşul încă îl mai întreţinea destul de bine; traficul de turişti străini îl făcea profitabil. Jesse socoti numărul străinilor bine îmbrăcaţi şi pe cel al locuitorilor săraci, zdrenţăroşi, ai Bostonului. Raportul era egal cu rata de supravieţuire a diabeticilor neasiguraţi.

— Hei, domnule, ajutaţi-mă! Vă rog!

Un băiat îngrozit, în vârstă de zece sau unsprezece ani, înşfăcă mâna lui Jesse şi arătă ceva. La poalele unui dâmb acoperit cu iarbă, un bărbat în vârstă zăcea pe pământ, cu faţa crispată.

— Bunicul meu! A dus mâna la piept şi a căzut! Faceţi ceva! Vă rog!

Jesse simţea mirosul

spaimei băiatului, un iz ca de humă. Se apropie de bătrân. Respiraţia oprită, pulsul zero, culoarea încă roz...

Nu.

Acest om era neasigurat. Precum Kenny, precum Steven Gocek. Precum Rosamund.

— Bunicule! ţipă copilul. Bunicule!

Jesse îngenunche. Începu să-i facă respiraţie gură la gură. Moşneagul mirosea a sudoare, a carne bătrână. Nici un pic de sânge nu i se mişca prin trup.

— Respiră, fir-ar să fie, respiră, auzi Jesse pe cineva spunând, iar apoi îşi dădu seama că era chiar el.

— *Respiră*, boşorog istovit şi neasigurat, nerecunoscător împuţit, respiră...

Bătrânul începu să respire.

Îl trimise pe băiat să mai aducă adulţi. Copilul o luă la fugă cât putea de repede, întorcându-se după douăzeci de minute cu tată, unchi, mătuşi, dintre care majoritatea vorbeau o limbă pe care Jesse n-o putu identifica. În acele douăzeci de minute nici unul dintre turiştii bine îmbrăcaţi din parc nu se apropie de Jesse, ce stătea de pază lângă bătrân; acesta respira cu grijă şi gemea încet, întins cât era de lung pe iarbă. Turiştii se uitau la el, apoi întorceau privirea, iar feţele li se înăspreau.

Familia cea numeroasă îl duse pe bătrân pe o targă improvizată. Jesse puse mâna pe braţul unuia dintre tineri.

— Asigurare? Spital?

Omul scuipă în iarbă.

Jesse merse pe lângă targă, supraveghindu-l pe bătrân până când acesta ajunse în patul său. Îi spuse copilului ce să facă pentru el, căci nimeni altcineva nu părea să înţeleagă. Mai târziu, în acea zi, se întoarse, aducându-şi trusa medicală, şi le dădu toată cantitatea de nitroglicerină păstrată de la spital. Femeia cea mai în vârstă, care înainte fusese prea ocupată cu datul ordinelor în privinţa tărgii ca să-i acorde atenţie lui Jesse, se opri brusc şi sporovăi pe limba ei.

— Eşti doctor? traduse copilul.

Jesse observă că băiatului îl lipsea vârful urechii. Malformaţie congenitală? Accident? Mutilare rituală? Urechea se vindecase fără cicatrici.

— Da, zise Jesse. Doctor.

Femeia mai sporovăi puţin şi dispăru îndărătul unei uşi. Jesse privi cu atenţie pereţii. Nu se vedeau fotografii făcute pe patul morţii. Pe când femeia reveni cu zece bancnote de un dolar, incredibil de murdare.

— Doctor, spuse ea, cu un accent aspru, iar când zâmbi Jesse văzu că toţi dinţii de sus şi majoritatea celor de jos îi lipseau, iar gingiile îi erau umflate, ceea ce ar fi trebuit să fie primele semne de scorbut.

— Doctor, zise femeia din nou.

Plecă de la hotel exact când i se terminară ultimii bani. Soţia bătrânului, Androula Malakassas, îi găsi o cameră într-o altă pensiune dărăpănată, plină de coridoare. Casa era zgomotoasă în permanenţă, dar camera era curată şi spaţioasă. Vărul lui Androula aduse acasă un vechi scaun multi-poziţional de dentist, probabil furat, iar Jesse îl folosi atât drept canapea de consultaţii cât şi ca masă de operaţii. Substanţele medicale - antibiotoce, chemoterapice, medicamente intravenoase - despre care crezuse că aveau să fie cel mai greu de găsit în afara surselor controlate, se dovediră a fi cel mai uşor de procurat. După ce se gândi, îşi dădu seama că asta n-ar fi trebuit să-l surprindă.

În iulie moşi pentru prima dată, asistând o femeie al cărei chin a fost atât de lung şi dureros şi scăldat în sânge încât la un moment dat Jesse a crezut că avea să piardă atât mama cât şi copilul. Nu pierdu pe nici unul, deşi proaspăta mamă îl blestemă în spaniolă şi scuipă spre el. Era prea slăbită ca saliva să ajungă departe. Ţinând în braţe băieţelul de patru kilograme şi jumătate, cu funduleţ cald, Jesse auzise ţăcănitul unui aparat de fotografiat. Înjură şi el, dar cu voce slabă; fiorul viu al plăcerii care-l străbătea din gâtlej până în măruntaie era prea puternic.

În august pierdu trei pacienţi la rând, toţi din cauza condiţiilor care-ar fi necesitat aparatură şi proceduri complicate, costisitoare: blocaj renal, anevrism aortic, intoxicaţie tabagică. Merse la toate cele trei înmormântări. La fiecare din ele familia şi prietenii eliberară pentru el un mic spaţiu, în care stătu înconjurat de respect şi resentimente. Când izbucni o luptă cu cuţitele la înmormântarea celui cu anevrismul, familia îl îndepărtă pe Jesse de pericol, dar nu atât de mult încât să nu-l mai poată trata pe învins.

În septembrie o familie chineză, imigrată

recent, se mută în pensiunea lui Androula. Femeia plângea toată ziua. Bărbatul colinda prin Boston, căutând de lucru. Aveau şi un bunic care vorbea puţină engleză, pe care o învăţase pe litoralul Pacificului înainte de convulsiile guvernării chineze şi de colapsul economiei americane. Bunicul juca go. În serile când nimeni n-avea nevoie de Jesse, stătea cu Lin Shujen şi aşeza pietrele lustruite, albe şi negre, pe caroiaj, căutând să închidă spaţii goale fără să piardă piese. Domnul Lin stătea multă vreme să gândească fiecare mutare.

În octombrie, cu o săptămână înainte de procesul lui Jesse, muri mama sa. Tatăl lui Jesse îi trimise bani ca să vină acasă cu avionul, pentru înmormântare, primii bani pe care Jesse îi acceptase de la familia lui de când le spusese în cele din urmă că plecase de la spital. După înmormântare Jesse se aşeză în sufrageria casei din Florida a tatălui său şi-i ascultă pe îndoliaţii cei mai vârstnici evocându-şi tinereţile din prosperitatea apusă a anilor '50 şi '60.

— Atunci erau o mulţime de slujbe pentru oamenii care vroiau să muncească.

— Şi-acum sunt o mulţime de slujbe. Doar că nimeni nu le mai vrea.

— Vor să li se dea totul de-a gata. Dacă vrei să ştii părerea mea, colapsul ăsta o să se dovedească un lucru bun mai încolo. Ne scapă de leneşi şi nevolnici.

— În anii şaizeci am apucat-o pe un drum greşit, cu Lyndon Johnson şi toate programele alea de asistenţă socială...

Nu se uitau la Jesse. N-avea nici o idee în legătură cu ce le spusese tatăl său despre el.

Acasă la Boston, unde în canicula de vară indiană persista o duhoare, oameni îi luară camera cu asalt. Fracturi, cancere, alergii, sarcini, hernii, insuficienţe, dezechilibre. Îi purtau pică pentru că plecase cinci zile. Ar fi trebuit să fie acolo; aveau nevoie de el. Era doctorul.

În prima zi a procesului său, Jesse îl văzu pe Kenny stând pe treptele tribunalului. Kenny purta un costum albastru, ieftin, cu pantofi mocasin şi şosete albe. Jesse rămase nemişcat, apoi se apropie de celălalt. Kenny se încordă.

— N-am de gând să te lovesc spuse Jesse.

Kenny îl privi, cu bărbia coborâtă şi corpul mărunt echilibrat pe ambele călcâie. Postura unui luptător.

— Vreau să te întreb ceva, zise Jesse. N-o să influenţeze procesul. Vreau doar să ştiu. De ce ai făcut-o? *Ei* de ce au făcut-o? Ştiu că adevărata scanare genetică a fetiţei arăta un risc de 98 la sută ca să moară de leucemie în cel mult trei ani, dar chiar aşa - cum ai putut?

Kenny îl cercetă atent. Jesse înţelese că celălalt credea că ar putea fi echipat cu un emiţător. Chiar înainte să răspundă Kenny, Jesse ştiu ce avea să audă:

— Nu ştiu despre ce vorbeşti, omule.

— N-aţi putut intra în sistem. Niciunul dintre voi. Aşa că m-aţi scos pe mine. Dacă nu se duce Mohamed la munte...

— N-are nici un înţeles ce spui, zise Kenny.

— A meritat? Pentru tine? Pentru ei? A meritat?

Kenny se îndepărtă, urcând scările tribunalului. Sus îl aşteptau soţii Gocek, care-l dădeau în judecată pe Jesse pentru două milioane de dolari, pe care nu-i mai avea şi pentru care nu era asigurat, şi pe care ştiau al naibii de bine că n-aveau să-i obţină. Pe peretele casei lor, unde anume o fi fost, probabil era agăţată fotografia lui Rosamund pe patul de moarte, o fetiţă cu faţă urâţică, ursuză şi păr minunat.

Jesse îşi văzu avocatul urcând agale treptele tribunalului, ducându-şi servieta. Un alt avocat, cu o servietă la fel de ponosită, urca în paralel la o distanţă de câţiva metri. Între cei doi oameni treptele tribunalului aşterneau un spaţiu alb, pustiu.

Jesse urcă şi el, sperând că n-avea să dureze prea mult. Îl aşteptau pentru tratament o fractură femurală multiplă, infectată, o naştere cu posibilă eritroblatoză a fătului şi o flebită în stadiu avansat. Era îngrijorat în special cu privire la fractura infectată, care necesita supraveghere atentă pentru că scanarea genetică a pacientului indica o tendinţă spre producţia scăzută de celule T.

Bărbatul era un muncitor zilier, spurcat la gură, ignorant şi viteaz, cu nevastă şi doi copii. Îşi rupsese piciorul lucrând la construcţii ilegale. Jesse era hotărât să-i dea cel puţin o şansă de a lupta.

Traducerea: Florin Pîtea

MĂDĂLINA AMARIE

Ultima staţie, Pompei

"Tună şi Zeus şi trăsni deodată
Corabia; se zgudui ea toată
De trăsnetul lui Zeus fulgerată
Şi-o înecă mirosul de pucioasă
Tovarăşii din vas se răsturnară..."

Era amiază cu cer senin, iar marea se liniştise de mult. Odysseus se simţea atât de istovit, că doar gândurile îi mai rămăseseră pentru a-l blestema pe crudul Poseidon. Se lăsase în voia valurilor, pe o scândură salvatoare, însă speranţa nu-l părăsise cu totul. Plecase de la Troia cu atâtea corăbii şi oşteni dornici de a se întoarce acasă. Zeii nemiloşi îi prigoniseră pe mări şi-i aruncaseră de colo-colo, rătăcindu-i şi depărtându-i de patria lor. Acum rămăsese singur, sleit de puteri, dar şi mai hotărît de a ajunge să-şi vadă soaţa şi pruncul. Nu se îndoise niciodată, în atâţia ani de înstrăinare, că ei l-au uitat. Numai asta îl mai ţinea în viaţă.

Desigur că norocul nu-l abandonă nici de data aceasta, pentru că foarte aproape se zărea ţărmul unei insule. Începu să vâslească slab, cu braţe vlăguite. Orice ar fi fost acolo, pământul era îmbietor după atâtea peregrinări pe mări. Nu mai avea decât speranţa că locuitorii insulei, dacă existau, erau oameni buni şi aveau să-i arate drumul spre casă.

"Dar el ar vrea măcar şi fum să vadă
Ieşind din ţara lui, şi-apoi să moară!"

Kiro intră în bisferă şi se îndreptă suplu şi grăbit către sălaşul prietenei sale. Traversase câteva sute de megavolume şi la asemenea drum era imposibil să nu dea peste rechini. Nu-i fusese uşor, atâta vreme cât nu putea uza de metode ca ale oamenilor.

Cei mai mulţi acvatici trăiau în bisferă, unde se succedau cele două faze, luminoasă şi întunecată. Aici îşi aveau sălaşul, fiind oarecum solitari. Activitatea lor era continuă, indiferent de fază, deoarece creierul le era bifazic din punct de vedere funcţional. Foarte mulţi coborîseră în unisferă, însă izolarea de acolo era doar fizică, fiindcă realizau performanţe cerebrale considerate normale pentru evoluţia oricărei specii raţionale, dar pe care ceilalţi încă nu le atinseseră.

Calypso nu se găsea în sălaş, astfel că delfinul se îndreptă spre grădina cu madreporali roşii. În curând avea să se instaleze faza întunecată şi grădiniţa să se transforme într-o grămăjoară de punctişoare luminoase. Calypso ţinea foarte mult la acest moment şi Kiro ghicise că numai aici o putea găsi. Era grăbit să-i emită mesajul care suna urgent. O succesiune de impulsuri precipitate se îngrămădiră în creierul fetei - un stres imens. Ea coborî rapid bariera cerebrală şi delfinul fu nevoit să se calmeze, apoi o ridică şi află restul mesajului coerent. "...un terestru la interfaţă... Situaţia specială..." Acesta era unul dintre cei marcaţi, iar ei i se solicita o nouă misiune de studiu. Calypso hotărî că trebuie să ajungă la bătrânul Huso pentru precizări şi, înainte de a porni, îl delegă pe Kiro să însoţească străinul.

"...pe talpa
Corăbiei plutea Ulise singur
Pieriseră toţi bunii lui tovarăşi
Pe el numai l-aduse-ncoace apa
Şi vântul..."

Odysseus reuşise să ajungă la ţărmul insulei târziu în noapte. Delfinii se ţinuseră mereu de el şi tot ce făcuse după ce atinsese malul, fusese să adoarmă instantaneu.

A doua zi se dovedi mai strălucitoare. În jur nu se zărea nici ţipenie şi nici nu părea să se afle vreo urmă de viaţă omenească. Nu ştiu dacă să se bucure sau să fie nefericit, aşa că porni să cerceteze pământul acela. Într-un fel sau altul, trebuia să-şi construiască o mică ambarcaţiune, care să-l ducă la Itaki.

"Deci tu îndreaptă cârma de pe lături
Şi moaie ceară dulce, astupă auzul
Tovarăşilor tăi...
Ei pe mine mă legară
De mâini şi de picioare la catargul
Corăbiei cu funiile prinse...
Sirenele corabia-mi văzură
La cotitura ţărmului aproape
Şi viersuiră-aşa cântare dulce..."

Bătrânul Huso, unul dintre veteranii din unisferă, avea sălaşul bine ascuns, dar Calypso cunoştea drumul. Îl găsi în stare de meditaţie şi nu se cuvenea să-l întrerupă mai înainte de a-şi ridica el bariera. Când începu să-i transmită gândurile care o preocupau,

constată că - după cum se aşteptase - informaţiile nu-i erau străine bătrânului şi aşteptă recomandările lui.

"...a fost o corabie la interfaţă... în sirenuse s-a încercat o experienţă... obişnuitele metode cu stimuli auditivi... nu s-a reuşit decât un sondaj superficial... curenţii turbionari au fost fatali ambarcaţiunii... acest exemplar e singurul disponibil... delfinii au reuşit să-l protejeze ştiind că e reprezentativ pentru lotul din care făcea parte... acţiunea ce ne revine va fi mult mai amplă..."

"...toţi s-au gândit că aş fi cea mai potrivită... experienţa nu poate avea loc decât pe uscat... doar bariera mă nedumereşte..."

"...nu era cerebrală... stimulii au fost stopaţi de un mijloc empiric şi temporar... ideea a aparţinut terestrului ce trebuie investigat în continuare... pentru el însuşi a aplicat altă metodă... s-a legat de catarg... cei din sirenuse s-au lămurit că n-a fost o încercare de studiu sau de comunicare cu noi... nici nu ne putem aştepta la aşa ceva... doar curiozitate destul de primitivă... motivaţie afectivă... fără o finalitate demnă de luat în seamă..."

"...nu cred că-mi va fi foarte greu... o să încerc o explorare cât mai adâncă..."

"...misiuni cum era aceasta nu vom mai întreprinde multă vreme... ne aşteaptă trecerea în ultima fază..."

"Vitejii toţi ceilalţi care scăpară
Pe mare şi-n război de cruda moarte
Acum erau acasă. Doar Ulise
Deşi cu dor de ţară şi soţie
Oprit-era-ntr-o peşteră adâncată
De-a zânelor fruntaşă, închinată
Calypso, care-a vrut bărbat să-i fie."

Mica incursiune pe acel pământ străin a oşteanului ce adusese pierzania Troiei nu se lăsa multă vreme fără rezultate.

Se trezi în faţa unui mic palat făurit în întregime din aur. Nu semăna a templu, deci se hotărî să fie prudent şi înaintă încet spre intrare. Tocmai atunci îi ieşi în faţă stăpâna casei. Odysseus rămase încremenit: blonde plete lungi pe spate, ochii şi nasul mici, umerii înguşti, trupul subţire, pielea orbitor de albă - omul recunoscu o nimfă din ocean.

— Fii bine venit în casa mea, străine! Pare că vii de la drum lumg.

Cu gesturi line şi maiestuoase, îl prinse de braţ şi-l conduse înăuntru. Bărbatul nu mai era în stare să se mişte sau să scoată vreun sunet. Cum trecu pragul palatului, el se dezmetici şi avu glas să întrebe:

— Cine ai putea fi tu, făptură ce pari coborîtă din trufaşul Olimp? Numai zeiţele au dreptul la atâta frumuseţe.

Nimfa râse scurt şi cristalin.

— Nu din Olimp, ci din ape m-am înălţat. Căci sunt fiica marelui Ocean, mamă-mi este Thethys, cea cu picioare de argint şi Calypso mă numesc. Dar tu, omule? Vei fi un erou încercat în fapte mărcţe, ori un biet drumeţ ce-şi încearcă norocul în lumea întreagă?

— Sunt Odysseus, rege într-o insulă mică şi stâncoasă, Itaki.

— Eşti dintre cei care i-a înfruntat pe zei în Troada! se minună ea. Ştiu povestea calului de lemn. Până aici au luminat flăcările ce au ars cetatea din temelii. Vino! La mine n-ai de ce să te temi. Vei fi omenit cum se cuvine.

Şi, cum sclavi nu se zăreau în acea casă minunată, Calypso însăşi spălă picioarele călătorului, după datină.

Huso se concentrase intens. Asculta glasurile abisale, nenumărate şi neştiute, unde ce se năşteau repede şi piereau la fel de repede, se reflectau, se intersectau într-o simfonie mută. Bătrânul învăţase de mult să le deosebească. Mintea sa explora în cele mai ascunse colţuri şi le întâlnea. Erau cântecele delfinilor, liniştitele gânduri ale caracatiţelor şi oamenii - mereu fără odihnă în imensitatea apelor. Fondul era bruiat de bancuri de peştişori, de vreo langustă la pândă, o scoică ce se afunda în nisip cu zvâcniri rapide sau zbaterea vreunei vietăţi sfâşiate. Huso percepea toate astea şi scruta mai departe în adâncuri. Retrăgea cea mai mare parte a energiei de pe căile de comunicare din unisferă, ocolindu-i pe ceilalţi acvatici. Undele convergeau atunci, focalizându-se şi devenind o săgeată ce-şi căuta ţinta. Ea se ivea deodată, uriaşă. Huso ştia că gândurile îi rătăceau la zeci de mii de megavolume, în atlante, pipăind munţii. Ricoşaum se reflectau, se întorceau lăbărţându-şi tentaculele, căutând. Apoi scurte fronturi înseriate le tăiau calea: erau cântecele balenelor părăsite de prima teleportare.

Un canal transmitea insistente impulsuri parazite: micul Xiphas agita cu nerăbdarea lui curenţii din jur. Un copil suspicios - voia să ştie cât mai multe şi i se părea că nimeni nu-i satisfăcea curiozitatea atât de bine ca bătrânul gânditor. Cum simţi că poarta spre creierul acestuia se deschise, ţâncul îl invadă cu imagini flămânde.

"Nu-mi bănui, zeiță preacinstită,
Că știu și eu deplin că nu-i ca tine
Cumintea mea nevastă, Penelopa
De mândră la privit și de-arătoasă,
Căci ea e o femeie muritoare,
Iar tu ești o zeiță fără moarte
Și fără bătrânețe. Dar eu totuși
Mereu doresc și năzuiesc odată
S-ajung la mine, să mă văd în țară."

Calypso nu întâmpina dificultăți în scormonirea sedimentelor unei minți umane intrate pe un alt făgaș al evoluției. Kiro venea la mal din când în când și prelua mesajele pentru a le transmite în toată rețeaua cerebrală colectivă.

De obicei, delfinii se preocupau de acest lucru, astfel încât fiecare om din bisferă ajungea să fie informat. Vechii acvatici din atlante comunicau cu ajutorul balenelor, dar ele erau mai puțin capabile. Informațiile ajungeau și la caracatițe, însă creierele lor erau depozite inerte și reprezentau fundături în circulația datelor. În unisferă lucrurile se petreceau mult mai rapid, fiecare dintre acvaticii de acolo fiind un releu într-o imensă rețea în care informațiile circulau direct între creiere. Acesta era uriașul "sincițiu cerebral", în care oamenii apelor aspirau să se integreze.

"...condiționarea se referă la familia subiectului... nu-mi creează probleme serioase... s-a presupus că afectul e important pentru motivațiile lor... desigur, o caracteristică a stadiului primitiv... are efecte dintre cele mai diferite asupra evoluției..."

— Draga mea, Penelopi e o muritoare de rând, nu-i așa frumoasă ca tine. Dar eu n-am altă dorință decât să ajung s-o văd, și-apoi pot să mor.

Bătrânul crea imagini extraordinare și greu de înțeles. Aici era un întreg adevăr așteptând să fie descoperit. În tot acest timp, el se torsiona lent, se dilata și se contracta, semănând cu o meduză uriașă.

"...pe când toți oamenii trăiau în ape, ei nu prevăzuseră scindarea... tereștrii pot fi periculoși pentru noi... nu foarte mult și nu oricând... e mai bine să-i evităm... au devenit foarte diferiți de noi..."

Bătrânul era acum o sferă mică. Numai ochii i se mai vedeau - două fante închise.

"...de ce nu mai putem trăi aici?..."

"...evoluția noastră în aceste locuri se va încheia... suntem aproape de prag... vom pleca spre cosmosferă... ne vor urma și ei, mult mai târziu... pentru ei, totul e mai greu... își consumă energia în acțiuni nesemnificative..."

"...nu se mai pot întoarce?... nu-i putem ajuta?..."

"...avem drumuri diferite... tot ce putem face este ce-am făcut dintotdeuna... să-i urmărim... să înțelegem ce fac ei și de ce... pentru a elimina greșelile..."

Copilul se chinui cu imaginile. Multe lucruri îi scăpau și nu putea deloc să-și dea seama de ce. Bătrânul începuse să se dilate.

"Asta e soarta ce zeii croiră sărmanilor oameni
Viața să-și ducă-n durere, iar lor de nimic nu le pasă.
Două butoaie se află-n Olimp pe podeala lui Zeus:
Unu-i butoiul de rele, celălalt e butoiul de bunuri.
Când un amestec din ele cuiva între oameni dă Zeus
Nenorocirea-l așteaptă, dar are și parte de bine.
Dacă-i dă însă necazuri, îl face batjocura lumii,
Foamea de sfântul pământ îl adulmecă fără de milă
Și umblă săracul pribeag, oropsit de zei și de oameni."

"...o caracteristică importantă și mult timp neclară a acestui tip de evoluție, o reprezintă accentuarea dihotomiilor... fundamentală mi se pare cea a binelui și răului... gândirea a devenit strict bipolară... aproape totul se bazează pe un conflict primordial... reprezentarea faptică nu omite nici una din cele două componente dihotomice... evoluția,în general, acceptă numai ideea de bine..."

— Troia a fost o cetate puternică și bogată. Se spunea că Apollo și Poseidon i-au durat zidurile. Dar și noi eram dintre cei mai tari - Ahiles, fiul lui Peleus, Aias, Patrocles, însuși trufașul Agamemnon, rege în Micene. Priam avea fii de nădejde. Hector era cel mai bun. Dar toți și-au lăsat oasele acolo. Zidul era blestemat. N-am vrut războiul, însă eu am fost cel care a făcut să cadă cetatea. Mi-a fost scris să scap din măcel și să mă întorc acasă. Zeii m-au prigonit, dar nu mi-e teamă. Itaki, așteaptă-mă! Am să mă întorc într-o zi...

"...incapacitatea lor cerebrală a dezvoltat un cult al vorbirii... este un alt factor de frânare important... faptul că-și recunosc superioritatea asupra altor ființe datorită acesteia, nu e în măsură să-i ajute... deocamdată n-au nici măcar conștiința evoluției și a necesității ei... criteriile lor vor lăsa multă vreme de dorit..."

Un rechin. Xiphas se ascunse rapid după o stâncă. Ființa feroce se unduia suplă.

Copilul o admiră o clipă. Se îndrepta spre el. Deodată, când era cam la un volum depărtare, sări împins ca de un resort drept în faţa fiarei. Aceasta fu derutată şi puternicul ei corp se smuci. Apoi se încordă şi porni după puiul de om. Viteze nu era scutul potrivit în faţa unui rechin. Rămâneau trucurile pe care numai oamenii le ştiau. Xiphas zâmbi în sinea lui - el învăţase multe dintre ele pe când era mic şi se antrena cu braţele caracatiţelor. Păcăli animalul de mai multe ori, lunecând pe lângă el cu unduiri bruşte, aproape atingându-l. Apoi porni cu toată viteza şi, după cum se aşteptase, rechinul îl urmă. Copilul îl lăsă să reducă la maximum diferenţa dintre ei şi, în acel moment, dădu drumul proiecţiilor. De aici, totul era banal. Băiatul se distră o vreme, privindu-l pe animal cum se străduieşte să înghită bancuri întregi de sardine-fantomă. Ştia că mai târziu avea să înveţe cum să ţină prădătorii la distanţă, inducându-le o senzaţie de teamă.

"...un animal lacom..." gândi el şi simţi deja că se plictisise. Se îndreptă spre interfaţă. Era acolo o stâncă unde nu văzuse pe nimeni ieşind. Puţini oameni mai făceau aşa ceva.

"...nu trebuie să fii nemulţumit... şi să nu mai ieşi atât de des la interfaţă... drumul nostru duce către adâncuri... altfel ne-am pierde la fel ca cei de pe uscat..."

"...când o să plecăm de aici?..."

"...poate peste patru generaţii... peste cinci... noi suntem ultimii... am mai rămas puţini în apele acestea... cei dinaintea noastră au trecut pragul acum treizeci de generaţii... ei locuiau în atlante, unde apele sunt întinse şi nu erau tulburaţi de prezenţa uscatului irezistibil... au trecut mult mai uşor în ultima fază..."

"...cum o să fie?..."

"...nu pot să reprezint imaginea ca s-o înţelegi... eşti încă foarte tânăr... se dezvoltă o energie uriaşă... cea necesară plecării celor din atlante a scufundat o insulă mare... au pierit în ape toţi tereştrii..."

"...şi noi o să facem la fel?..."

"...nu putem şti ce se va întâmpla în urma noastră... dar n-avem altă cale..."

Huso îşi lăsă bariera brusc, fără a-şi fi arătat intenţia. Xiphas plecă derutat, dar hotărît să dezlege taina pe care tocmai i-o dezvăluise bătrânul.

După încheierea misiunii, Calypso se întâlni cu Huso în grădina din unisferă. În timp ce bătrânul era în permanentă legătură cu toţi oamenii din reţea, fata îi comunica ultimele concluzii rezultate din cercetarea "cazului Odysseus".

Calypso ţinea mult la grădina ei. Era ceva mai mare decât cea din bisferă şi se străduia s-o alăctuiască într-un mod cât mai variat. Adunase dediţei sensibili, mai multe specii de madreporali delicaţi, mărgean şi câteva pene fosforescente pentru care străbătuse mii de volume prin cele mai ascunse locuri. Ici şi colo o decorase cu cochilii colorate şi murecşi.

"...la ei, necunoscutul e interesant şi contradictoriu reprezentat cerebral... îşi recunosc limitele şi se încadrează în ele... se tem de ele... dar nu contenesc în încercările de a şi le depăşi... această caracteristică specific umană a rămas în picioare mai mult ca oricând... însă direcţia în care e îndreptată nu e tocmai cea mai bună... miturile sunt foarte labile... acest lucru nu ne va avantaja..."

"...nu trebuie să te preocupe ce vom deveni pentru ei... au de străbătut un drum lung până la pragul evolutiv... ne vor uita mai devreme decât vom înceta noi să-i studiem... dar va trebui să-şi aducă aminte... mesagerii noştrii îi vor aştepta răbdători... când vor intra în rezoluţie cu propriul mediu natural se vor afla deja pe drumul cel bun..."

Un sunet vesel veni din apropiere. Era neastâmpăratul Kiro. Calypso simţi invadând-o o mare bucurie şi se alătură delfinului. Îl salută înotând o vreme în acelaşi ritm cu el, apoi ieşiră la interfaţă şi făcură înalte salturi în aer, urmate de plonjoane adânci în valuri.

"...misiunea voastră e grea... poate mai grea decât ne putem imagina... ei vă vor înţelege târziu... tot ce le veţi transmite despre noi li se va părea neverosimil... să nu-i lăsaţi să vă distrugă... arătaţi-le că le sunteţi prieteni... că aţi mai cunoscut oamenii cândva..."

Kiro ieşi la interfaţă în cercuri largi. Se menţinu un timp în coadă, între cele două nivele şi-şi chemă semenii. Întreg grupul se înălţă deasupra apei, într-o cascadă de trupuri. Cântecele lor zburară vesele spre zări, acolo unde ştiau că toţi oamenii vor ajunge odată.

"Nici dor de fiu, nici mila de-un părinte
Bătrân pe-atunci, nici dragostea datoare
Să curme-al Penelopei plâns fierbinte
N-au fost în stare-a-nvinge a mea ardoare
Să plec în lume ca să ştiu şi eu
Şi-a altor neamuri vicii şi valoare."

CORNEL ROBU
vă prezintă:

PREMII, TOPURI, CLASAMENTE (XIII)

Premiul ROSNY AÎNE
(Le Prix Rosny Aîne)

Numele scriitorului belgian de limbă franceză J.H.Rosny Aîne (pseudonim al lui Joseph-Henri Boex, 1856-1940) este binecunoscut şi în România, prin traduceri de-a lungul anilor: *Xipehuzii* (*Lez xipehuz*, 1887), *Moartea Pământului* (*La mort de la Terre*, 1910), *Navigatorii infinitului* (*Les navigateurs de l'infini*, 1925) ş.a.

Premiul eponim a fost instituit în 1980 de către organizatorii Convenţiei naţionale a SF-ului francez de la Rambouillet (deşi abia den 1983 numele scriitorului este ferm corelat premiului, în anii anteriori circulând mai mult titulatura neoficială "Le Prix de la Convention"). Premiul este destinat în exclusivitate autorilor de limbă franceză, pentru scrieri apărute pe parcursul anului anterior acordării, fără restricţii sau disocieri între "science-fiction" şi "fantasy". Comitetul care administrează Premiul Rosny Aîne este format din profesionişti (printre care Pascal J.Thomas, Roland Wagner, Francis Valery, Pierre Barbet şi Francis Saint-Martin), însă atribuirea propriuzisă a premiilor este decisă prin votul tuturor participanţilor la respectiva convenţie, conform aşa-numitului "scrutin australian".

Ca regulă generală, nu este decernat nici un trofeu fizic, dar la unele convenţii câştigătorii Premiului Rosny Aîne au fost recompensaţi şi suplimentar, cu planşe de grafică SF în original.

1980

Roman: *La Territoire humain* de Michel Jeury

Nuvelă: *La Creode* de Joelle Wintrebert

1981

Roman: *Les Yeux geants* de Michael Jeury

Nuvelă: (ex aequo) *Chronique de la vallee* de Jacques Boireau

Subway de Serge Brussolo

1982

Roman: *Le Silence de la cite* de Elisabeth Vonarburg

Nuvelă: *La Nut des Albiens* de Christine Renard

1983

Roman: *Damiers imaginaires* de Emmanuel Jouanne

Nuvelă: *Faire-part* de Roland C.Wagner

1984

Roman: *La Champ du reveur* de Jean-Pierre Hubert

Nuvelă: *Le Clavier incendie* de Lionel Evrard

1985

Roman: *Ici-bas* de Emmanuel Jouanne

Nuvelă: *Pleine peau* de Jean-Pierre Hubert

1986

Roman: *Ombromanies* de Jean-Pierre Hubert

Nuvelă: *Le Chemin de la rencontre* de Sylvie Laine

1987

Roman: La Ville au fond de l'oeil de Francis Berthelot

Nuvelă: Memoire vive, memoire morte de Gerard Klein

1988

Roman: (ex aequo) Le Serpent d'angoisse de Roland C.Wagner

Les Olympiades truquees de Joelle Wintrebert

Nuvelă:

Roulette mousse de Jean-Pierre Hubert

Date preluate din: *REGINALD'S SCIENCE FICTION AND FANTASY AWARDS.* A Comprehensive Guide to the Awards and Their Winners. Second Edition Revised and Expanded, by Daryl F. Mallett and Robert Reginald, The Borgo Press, San Bernardino, California, USA, 1991.

ATLANTYKRON '94

În perioada 29 iulie - 10 august va avea loc Tabăra Naţională de Creaţie SF de la Cernavoda. O sută cincizeci de locuri se acordă cu preţ redus membrilor cenaclurilor din ţară afiliate FNTSF, iar treizeci de locuri suplimentare cu preţ integral; ziariştii acreditaţi vor fi scutiţi de taxa de participare, iar câştigătorii principalelor concursuri de anul trecut vor beneficia de gratuitate integrală. Vor fi invitate mai multe personalităţi ale Fandomului românesc: Romulus Bărbulescu, George Anania, Alexandru Mironov, Cristian Tudor Popescu, Adrian Bănuţă, Dănuţ Ungureanu, Ovidiu Bufnilă, Florin Munteanu ş.a. La deschidere se vor da cinci teme pentru lucrări scrise pe loc, iar în fiecare zi se vor organiza concursuri de pastile SF.

Mihail Grămescu

POŞTA REDACŢIEI

Premiul de popularitate "Mihai Ionescu": Amintim cititorilor doritori să participe prin voturile lor la desemnarea celor mai apreciate lucrări SF editate în 1993, că data limită până la care îşi pot trimite opţiunile este 1 august 1993.

IOAN HĂGĂTIŞ. Povestirea trimisă rămâne la nivelul unei simple încercări literare. Probabil că frecventarea unui cenaclu ar putea fi utilă.

HRIB FLORIN-IULIAN. Mulţumim pentru felicitări. Ideea nu-i nouă (s-au făcut şi câteva filme, dintre care "Călătorie fantastică" a rulat şi în România), totuşi pe ansamblu, textul mi s-a părut promiţător. Ar fi interesant să-l reici peste vreun an...

STOIAN CĂTĂLIN. Bd.1 Mai, nr.2, bl.J10A, sc.A, apt.8, Constanţa, caută următoarele numere ale CPSF: 467,468,469,477,491,497. Oferă numerele: 472,503,504,505,506.

FARCAŞ DANIEL., Mulţumim pentru schiţele primite, dar mai sunt destule de învăţat în privinţa desenului.

NEDELCU CONSTANTINA. Ar fi (cam) multe de spus pe seama textului tău şi nu toate sunt măgulitoare. Poate că ar fi mai bine să participi la un cenaclu SF local.

ŞERBAN MIRCEA CONSTANTIN. "Muzica florilor" nu este o povestire, ci mai degrabă eseu, şi nu-i nici SF, ci... dar mă opresc aici ca să nu pastişez un banc celebru.

ADRIAN DOROBANŢU. 1) Îmi pare rău, dar nu-ţi pot descifra scrisul. 2) Nu (mai) trimit răspunsuri personale decât celor care anexează un plic timbrat. 3) În privinţa lui "Dincolo": atmosferă banală pentru o povestire horror, personaje vag creionate, ideea din Nietzche. Îmi este limpede că nu vei evolua literar decât prezentându-ţi lucrările într-un cenaclu de specialitate.

Mihai-Dan Pavelescu

- ALEXANDRU MIRONOV
- VOICU BUGARIU
- LIVIU RADU
- MIHAELA ȘI CRISTIAN IONESCU
- TOMA RITNER
- SEBASTIAN A. CORN
- WALTER RIESS
- NANCY KRESS
- MĂDĂLINA AMARIE
- CORNEL ROBU

I.S.S.N. 1220 - 8620